

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

9-kortti

Uhka vai mahdollisuus?

Eerika Lehtinen

Kulttuurituotannon koulutusohjelma (240 op)

Toukokuu / 2017

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Eerika Lehtinen	Sivumäärä 44 ja 7 liitesivua
Työn nimi 9-kortti: Uhka vai mahdollisuus?	
Ohjaava(t) opettaja(t) Jyrki Simovaara	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Hämeenlinnan Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tilaaja, Hämeenlinnan Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX, on merkittävä lastenkulttuurikeskus alueellaan niin maantieteellisesti kuin alallaan. ARX koordinoi Hämeenlinnan, Hattulan ja Janakkalan yhteistä etukorttia yhdeksäsluokkalaisten, 9-korttia.</p> <p>Tutkimusongelma oli tutkia 9-kortin nykyistä tilaa. Tavoitteena on saada tietoa siitä, onko 9-kortilla tulevaisuutta Hämeenlinnassa, Hattulassa ja Janakkalassa - ja jos on, ehdotus uudesta 9-korttimallista tutkimuksen pohjalta. Opinnäytetyö käsittelee yhdeksäsluokkalaisten sekä tilaajan mielipiteitä nykyisestä 9-kortista ja sen tulevaisuudesta.</p> <p>Vastausta etsittiin teoreettisesta viitekehuksesta yhdessä laadullisesta sekä määrällisestä tutkimuksesta saadun aineiston kanssa. Tärkeintä tietoa oli tutkimuksen laadullinen materiaali. Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys koostuu nuorten vapaa-ajasta, nuorten osallistamisesta, oikeudesta kulttuuriin, nuorten suhteesta taiteeseen ja muiden 9-korttikaupunkien kokemuksista oman 9-korttinsa kanssa. Opinnäytetyötä varten haastateltiin kymmentä yhdeksäsluokkalaista kattavasti alueen eri puolilta. Haastattelut olivat teemahaastatteluita ja aineisto litteroitiin ja analysoitiin manuaalisesti tärkeiden teemojen löytämiseksi. Lisäksi kaikille alueen yhdeksäsluokkalaisten avattiin Webropol-kysely.</p> <p>Tutkimustulokset osoittivat, että 9-kortin käyttö on liian vaikeaa tällä hetkellä. Tästä syystä sitä käyttävät vain harvat yhdeksäsluokkalaisten. Yhdeksäsluokkalaisten mielestä 9-korttia tulisi kehittää helpommin käytettäväksi, näkyvämmäksi, tarpeellisemmaksi ja sen etuja paremmiksi. Isoin ongelma 9-kortissa yhdeksäsluokkalaisten mielestä oli sen informaation puute, niin kortin olemassaolosta kuin myös sen eduista. Luokanvalvojien informointi 9-kortista ei riitä.</p> <p>Opinnäytetyön tuottama informaatio on merkittävää ammatillisesti kulttuurisen nuorisotyön kentällä. Nuorten osallistaminen ja aktivointi ovat aiheita, jotka ovat koko ajan pinnalla kulttuurin kentällä. Työstä hyötyvät lastenkulttuurin kentällä etenkin muut 9-korttipaikkakunnat. Keskustelu 9-kortista on käynnistetty. Opinnäytetyö sisältää selkeitä malleja miten kehittää 9-korttia tulevaisuudessa. Tämä helpottaa tilaajaa kehittämään työtään 9-kortin parissa.</p>	
Asiasanat nuoret, nuorisokulttuuri, kulttuuri, taide, vapaa-aika	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Eerika Lehtinen	Number of Pages 44 + 7
Title 9-card – A threat or a possibility?	
Supervisor(s) Jyrki Simovaara	
Subscriber and/or Mentor ARX Arts Centre	
Abstract <p>This thesis was commissioned by ARX Arts Centre (the client), also called ARX. It is a significant children's culture centre, both in terms of the geographical area and its position within the field of youth culture centres. ARX coordinates the youth bonuscard for 9th graders of Hämeenlinna, Hattula and Janakkala.</p> <p>The research problem was to investigate the profitability of the card. The goal was to find out whether the bonuscard has a future usage in Hämeenlinna, Hattula and Janakkala, and if so, to suggest new, better bonuscard models based on this research.</p> <p>In order to answer to research problem both qualitative and quantitative research was used as well as applying a theoretical framework. The most important material in this thesis was qualitative. The theoretical framework of the thesis comprises youth free time, youth engaging, the right to culture, youth relationship with art as well as experiences of other cities with similar bonuscards for 9th graders. For the thesis ten 9th graders were interviewed comprehensively all over the area. The interviews were theme interviews and the data was transcribed and analysed manually to find essential points in the data. Also Webropol-query was performed for the 9th graders all over the area.</p> <p>The thesis goes through opinions of 9th graders on the present and future usage of the bonuscard as well as the opinions of the ARX Arts Centre.</p> <p>The research results pointed out that the use of the bonuscard is too difficult at the present moment. For this reason the bonuscard is used by only a few 9th graders. The 9th graders felt that the bonuscard should be improved so that it is easier to use, more visible, more useful and benefits provided by the card should be better. The biggest problem of the bonuscard was, according to the 9th graders, that there was a lack of information on the existence of the card and the benefits it provides. Informing the form masters about the card was not a sufficient enough measure.</p> <p>The information provided by the thesis is significant for the professional field of youth work within culture. Youth engaging and activating are subjects, that are constantly topical in the field of culture studies. The utility of this thesis is significant. The thesis includes recommendations for how the bonuscard can be developed in the future. A clear suggestion for improvement of the product assists the client in developing future action in relation to product development.</p>	
Keywords youth, youth culture, culture, art, free time	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ ABSTRACT

1 JOHDANTO	5
2 KULTTUURI, LIIKUNTA JA NUORET	9
2.1 Kulttuuria kunnassa?	9
2.2 Mitä tapahtuu vapaa-ajalla?	12
2.3 Osallistaminen	12
2.4 Liikkuvatko nuoret?	13
2.5 Taide mukana nuoren kasvussa	14
2.6 Muut 9-kortit	15
3 LÄHTÖKOHTIA	17
3.1 Ongelmia ja haasteita	17
3.2 Käytetyt menetelmät	19
4 YHDEKSÄSLUOKKALAISTEN LAADULLISET HAASTATTELUT	20
4.1 Taustatietoa	20
4.2 9-kortin käyttö	21
4.3 Eduista	22
4.4 9-kortin muoto	23
4.5 Informaatio	24
4.6 Osallistava toiminta ja sisällöntuottaminen	24
4.7 Mitä muuta?	25
5 YHDEKSÄSLUOKKALAISTEN MÄÄRÄLLINEN KYSELY	26
5.1 Taustatiedot	27
5.2 9-kortin käyttö	28
5.3 9-kortin kehittäminen	30
6 EHDOTUS 9-KORTISTA	33
6.1 Fyysinen 9-kortti	34
6.2 Sovellus	35
6.3 Palvelun kehittäminen	38
6.4 Jatkokehittäminen	40
7 LOPUKSI	40
LÄHTEET	43
LIITTEET	45

1 JOHDANTO

9-kortti on nimensä mukaisesti yhdeksäsluokkalaisten oma kulttuurin ja liikunnan etukortti Hämeenlinnassa, Hattulassa ja Janakkalassa. Sitä koordinoi kyseisillä alueilla Hämeenlinnan Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX, joka on perustettu vuonna 2003. ARX on Hämeenlinnan kaupungin toimija. Ensimmäinen 9-korttivuosi oli 2002-2003. Silloin se käsitti vain Hämeenlinnan. Vuodesta 2003 se laajentui Hämeenlinnan lisäksi ympäröivä kuntiin. 9-kortti jaetaan syksyllä koulujen alkaessa ja kortti on käyttövalmiudessa koko lukuvuoden syyskuun alusta elokuun loppuun. 9-kortti on käytössä eri nimillä muissakin kaupungeissa Suomessa.

Kortin jakamisesta huolehtivat ARX:n apuna Hämeenlinnan kaupungin osallisuuskoordinaattori, nuorisotyöntekijät ja opettajat niin Hämeenlinnassa, Janakkalassa kuin Hattulassakin. 9-kortti on ARX:n perustoimintaa, eli ARX vastaa kaikista kuluista.

Paikalliset tapahtumat, museot, kaupat, kulttuuritalot, taidelaitokset, liikuntakeskukset, kuntosalit, pelit ja näytökset ym. tarjoavat alennuksia ja etuja, joita saa 9-korttia näyttämällä. Tällä hetkellä 9-kortissa ovat mukana seuraavat tahot: ARX – bänditapahtumat, Bio Rex Verkatehdas, GalleriaKONE, HPK, Hämeenlinnan 4H yhdistys, Hämeenlinnan Kansantanssinuoret, Hämeenlinnan Karateseura Ry, Hämeenlinna, Hämeenlinnan kesäteatteri, Hämeen Linnan Keskiaikamarkkinat, Hämeenlinnan taidemuseo, Hämeenlinnan Teatteri, Hämeenlinnan taitoluistelijat, Hämeenlinnan uimahalli, Lammin uimahalli, Ida Aalberg museo, Kantolan KunnanSali, Kiipeilykeskus Hänkki, Kuntokeidas & Anastacium, Kushin-Kan ry, Minitatteri, Museo Militia, Fitstation, Palanderin talo, Panssarimuseo, Sibeliuksen syntymäkoti, Sibeliuspiston konsertit, Tanssi- ja liikuntakeskus, Vanajaveden Opisto, Eräs teatteri sekä litalan lasimuseo. Hämeenlinnan seudun 9-kortissa on siis mukana sekä kunnallisia, että yksityisiä toimijoita. Tarkat paikkakohtaiset edut löytyvät liiteluettelosta liitteestä 1.

9-kortti kuuluu kunnan kulttuurikasvatussuunnitelmaan. Kulttuurikasvatussuunnitelmaa pidetään käytännön työkaluna, joka muodostaa raamin koulun ja kulttuurin väliselle yhteistyölle. Kulttuuriopetussuunnitelma on osa virallista opetussuunnitelmaa.

Näitä käytäntöön keskittyviä suunnitelmia kutsutaan usein Kulttuuripoluiksi. (Lastenkulttuurin Laatukäsikirja 2016, 18-19.) 9-kortit kuuluvat paikkakunnillaan paikkakuntansa Kulttuuripolkuun. Hämeenlinnassa Kulttuuripolkua koordinoi Hämeenlinnan Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX. Hattulan ja Janakkalan kunnilla on omat Kulttuuripolut, jotka tosin ovat melkein samat Hämeenlinnan kanssa – ulkoasu ja suurin osa sisällöistä ovat samat. Pieniä eroja löytyy kuntakohtaisesti. (Papinaho 2017.) Kulttuurikasvatussuunnitelmien tavoite on Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton mukaan antaa oppilaalle varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen aikana kulttuurinen yleissivistys, tukea kulttuuri-identiteetin muodostumista ja vahvistaa kulttuurien moninaisuuden ymmärtämistä. (Lastenkulttuurin Laatukäsikirja 2016, 19.)

Hämeenlinnan Kulttuuripolku lukuvuonna 2016-2017 tutustuttaa lapset ja nuoret laajasti eri taiteenaloihin. Kulttuuripolun tavoitteena on luoda hämeenlinnalaiselle lapselle ja nuorelle erilaisista kulttuurielämyksistä koostuva polku. Polun varrella lapsi kasvaessaan tutustuu paikalliseen lähikulttuuriin, kokeilee itse erilaisia taiteentekemisen ja ilmaisun tapoja sekä saa ennakkoluulottoman asenteen luoda uutta. Kulttuurikasvatuksen tiedetään tukevan vuorovaikutusta, luovuutta, yhteistyötä sekä lapsen ja nuoren omaehtoista tekemistä. Vuoden 2017 teema on yhdessä, ja se näkyy uudessa Kulttuuripolussa. Hämeenlinnan Kulttuuripolku on osa Hämeenlinnan uutta opetussuunnitelmaa. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kaikki kulttuurisisällöt ovat johdettavissa johonkin koulussa opetettavaan oppiaineeseen tai laaja-alaiseen osaamisalueeseen. Kulttuuripolku –suunnitelma kattaa peruskoululaiset sekä päivähoidon puolelta 3-6 –vuotiaat. Hämeenlinnan Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX koordinoi toimintaa. (Hämeenlinnan Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX 2017.)

Kulttuuripolussa on kolme eri tasoa. Perustaso takaa perustason taide- ja kulttuurielämykset päivähoidolle ja kouluille. Sisällöt perustasolle tuotetaan ARX:n kautta ja ne ovat ilmaisia. Mahdollisista kustannuksista kuten kuljetuskustannuksista vastaa ARX. Tavoitetaso on toinen taso. Se tuo monipuolisesti erilaisia kulttuurisisältöjä koulujen ja päivähoidon arkeen sekä rikastuttaa opetusta. Näistä sisällöistä saattaa tulla kouluille kustannuksia, esimerkiksi kuljetusten ja sisäänpääsymaksujen muodossa. Tavoitetason sisältöjä on usein rajattu määrä tai ne saattavat vaatia opettajalta aktiivisuutta. Kolmantena ja uutena tasona Kulttuuripolussa on mediaväylä. Sen tavoitteena on innostaa ja kannustaa ohjaajia ja opettajia käyttämään digitaalista mediaa

kasvatuksen ja opetuksen välineenä ja menetelmänä. Mediaväylä pyrkii tukemaan kouluja ja päiväkoteja uuden Opetussuunnitelma-2016 käyttöönotossa. (Hämeenlinnan Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX, 2017.) 9-kortti on Kulttuuripolun perustaso. 9-kortti eroaa Kulttuuripolun muista sisällöistä muun muassa sillä, että sitä käytetään omaehtoisesti eikä toiminta ole ohjattua. 9-kortti kannustaa omaehtoisuuteen ja itsenäisyyteen, mitä voidaan pitää arvokkaana työkaluna nuorten minäkuvan rakentumisessa. Omaehtoisen luovuuden tukeminen on tärkeää. Hämeenlinnan Kulttuuripolku vuosille 2016-2017 löytyy tarkkoine sisältöineen osoitteesta http://www.hameenlinna.fi/pages/544804/Kulttuuripolku_2016-2017_muokattu17102016.pdf.

9-kortti on Hämeenlinnaan perustettu valtuustoaloitteella. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että jos 9-kortti lopetettaisiin Hämeenlinnassa, tulisi siitä informoida valtuustoa. Valtuusto ei seuraa yksittäisten virastojen toimintaa, mutta 9-kortin ollessa peräisin valtuustoaloitteesta, saattaa valtuusto olla kiinnostunut toiminnasta. Valtuustossa joku voi myös vastustaa 9-kortin lopettamista ja/tai tehdä uuden aloitteen samasta tai jostain muusta toiminnasta (Herranen 2017). On tärkeää siis kehittää ja panostaa 9-korttiin.

Tällä hetkellä 9-kortti on digitaalisessa pdf-muodossa. Fyysisen kortin on siis korvanut digitaalinen tiedosto, jonka yhdeksäsluokkalainen voi esittää maksutapahtuman yhteydessä esimerkiksi matkapuhelimensa näytöltä. Ennen tätä 9-kortti oli pahvinen tai muovinen, fyysinen kortti.

Hämeenlinna / Hattula / Janakkala
 Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX
 korttiedut osoitteessa: arx.hameenlinna.fi
 voimassaoloaika: 1.9.2016–31.8.2017.
 Kortti on henkilökohtainen.

Kuva 1. Nykyinen 9-kortti. (Hämeenlinnan Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX, 2016.)

9-kortin tilanne Hämeenlinnan Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX:n mukaan on huono. Yhdeksäsluokkalaiset eivät käytä korttia niin paljon kuin toivotaan ja osa ei käytä korttia lainkaan. Kortin kannattavuuden kannalta olisi tietenkin suotuisaa, että mahdollisimman moni yhdeksäsluokkalainen korttia käyttäisi. Tämän vuoksi asiaa tutkitaan tässä opinnäytetyössä.

Tutkimusmenetelminä on käytetty laadullista mutta myös määrällistä menetelmää. Näitä yhdistämällä on saatu mahdollisimman laajaa tietoa aiheesta.

Tässä opinnäytetyössä pohditaan 9-kortin tulevaisuutta. Toisessa luvussa käsitellään tietoperustaa. Luku kolme avaa lähtökohtia organisaatiossa ja menetelmätasolla. Luvut neljä ja viisi keskittyvät yhdeksäsluokkalaisilta kerättyyn aineistoon. Luvussa kuusi on ehdotukseni jatkosta. Seitsemäs luku summaa opinnäytetyötä ja kertoo opinnäytetyön tulosten esittelystä tilaajalle.

2 KULTTUURI, LIIKUNTA JA NUORET

Tässä luvussa käsitellään aiheen teoreettista viitekehystä. Se muodostuu kulttuuripolitiikasta, nuorten vapaa-ajasta, nuorten osallistamisesta, nuorten suhteesta kulttuuriin ja liikuntaan sekä kuntien kulttuurimalleista.

2.1 Kulttuuria kunnassa?

Vuonna 1948 mainittiin ensimmäistä kertaa ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa oikeus osallistua kulttuurielämään. Tästä syntyi perusta myöhemmälle keskustelulle, jossa oikeutta osallistua kulttuuriin pidetään osana sivistyksellisiä oikeuksia. Myös Kulttuuripolitiikan strategiassa 2020 oikeus osallistua kulttuurielämään sekä yhtäläiset ja saavutettavat kulttuuripalvelut on tulkittu sivistyksellisiksi oikeuksiksi. Suomen perustuslaki turvaa nämä oikeudet. (Virolainen 2015, 58.)

Kuntien kulttuuritoiminnasta on säädetty laki (Finlex2015a) joka velvoittaa kunnat edistämään, tukemaan ja järjestämään kulttuuritoimintaa sekä järjestämään taiteen perusopetusta ja harrastusta tukevaa opetusta taiteen eri aloilla (Virolainen 2015, 59).

Kunnalla on velvollisuus vastata näihin perusoikeuksiin. Kulttuuritoimella tarkoitetaan kunnan organisaation osaa, jonka alla kulttuuritoiminta ja kulttuuriasioiden hallinto ja päätöksenteko tapahtuu sekä henkilöstö toimii. Saatavuus ja saavutettavuus ovat kulttuuritoiminnan keskeisimpiä asioita. Kunnan on järjestettävä asiat niin, että jokaisella kuntalaisella on mahdollisuus osallistua monipuolisesti oman kuntansa kulttuuritoimintaan. Kaikki tämä hyödyttää kuntaakin – kulttuuripalvelut edistävät kuntalaisten elämänlaatua ja toiminta mahdollistaa sosiaalisuutta, sosiaalisia verkostoja ja yhteenkuuluvuuden tunnetta, joka edelleen lisää kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja elämän mielekkyyttä. Kunnan kulttuuritoiminnan keskeisin tehtävä onkin tukea kuntalaisten omaehtoista osallistumista kulttuuriin. (Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän julkaisuja 5/2013, 4-11.) 9-kortin missio on vastata yhdeksäsluokkalaisten osalta tähän tarpeeseen. 9-kortti tukee yhdeksäsluokkalaisten omaehtoista tutustumista kult-

tuuri- ja liikuntakohteisiin. Hämeenlinnassa kulttuuripalvelut tuotetaan yhdessä eri kulttuurilaitosten kanssa sekä muilla sopimuksilla, joissa palveluja ostetaan. Laitokset ovat vuoden 2017 kesäkuun alusta sivistys- ja hyvinvointitoimialaa. (Herranen 2017.)

Kunnan kulttuuristrategiassa määritellään kulttuuriset ja sivistykselliset tavoitteet ja asetetaan kulttuuritoiminnan keinot. Vaihtelevasti riippuen kunnan omista olosuhteista kunta vastaa paikallisista tai alueellisista kulttuuri- ja taidelaitoksista sekä taideoppilaitoksista kansalaisopistoja ja taiteen perusopetusta unohtamatta. (Maaseutupoliitiikan yhteistyöryhmän julkaisu 5/2013, 12-16.) Kunnan strategia on siis oikeastaan asiakirja, jossa määritellään keskeiset päämäärät kunnan menestymiseksi yhden tai kahden valtuustokauden ajaksi (mt., 22).

Hämeenlinnan kaupungin kulttuuristrategia 2012 kertoo kulttuuri olevan olennainen osa Hämeenlinnan kaupungin toimintaa. Kulttuurin kerrotaan olevan läsnä kaikkialla ja auttavan rikkaamman ja paremman elämän toteuttamisessa. Hämeenlinnassa on pitkään panostettu suuresti lastenkulttuuriin – ARX tarjoaa monenlaisia työpajoja, taidenäyttelyitä, teatteria ja taiteen perusopetusta lapsille. Verkatehtaan alueella on kulttuuri- ja kongressikeskus. Lisäksi Hämeenlinnassa toimii taidemuseo ja kaupunginteatterin Verstas-näyttämö. Kulttuuristrategiassa kulttuurin ja matkailun ydinalueiksi määritellään myös Aulanko, Kansallinen kaupunkipuisto ja Linnanniemi. Keski-aikainen Hämeen Linna löytyy Linnaniemeltä kuten myös Historiallinen museo, Vankilamuseo ja Tykistömuseo. (Hämeenlinnan kaupungin kulttuuristrategia 2012, 2.)

Hämeenlinnan kaupungin kulttuuristrategiassa 2012 Hämeenlinnan kulttuurin arvot ovat yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, paikallisuus ja globaalisuus sekä uuden luominen ja uteliaisuus. Kulttuurin visio vuonna 2012 on ollut seuraava:

Hämeenlinna on tunnettu kulttuurikaupunki, joka elää mukana maailmassa paikallisuutta arvostaen. Kulttuuripalvelut ovat osa kaupunkilaisten arkea ja juhlaa, ja ne on helppo saavuttaa. Kaupungin kulttuurielämälle on leimallista uuden luominen, rohkeus ja yhdessä tekeminen. Kulttuuriala on arvostettu ja aktiivinen toimija sekä haluttu yhteistyökumppani niin kansallisissa kuin kansainvälisissäkin yhteistyöverkostoissa. (Hämeenlinnan kaupunki 2012.)

Kulttuurin strategiset päämäärät ovat olleet seuraavat: tunnettavuus, verkostoituminen, saavutettavuus ja asiakaslähtöisyys, vaikuttavuus, innovatiivisuus sekä monikulttuurisuus. (Hämeenlinnan kaupungin kulttuuristrategia 2012, 7-8.) Tämä vuoden 2012 kulttuuristrategia on Hämeenlinnan kaupungin uusin.

Monien eri lähteiden mukaan taiteen tarjonta on pääkaupunkiseudulla hyvin keskittynyttä. Pääkaupunkiseudulla kantakaupungin alueella sijaitsevat melkein kaikki taidelaitokset. Myös merkittävät kulttuuritapahtumat keskittyvät paljolti kantakaupungin alueelle. (Esim. Lindholm 2015, 67.)

Hämeenlinnassa tilannetta voidaan pitää jokseenkin samanlaisena, etenkin 9-kortin kannalta. Suomessa kulttuuritarjonta on sidoksissa suoraan kaupungin kokoon (Heikkilä 2015, 39), mutta Hämeenlinnaan vuonna 2009 liitetyt pienet kunnat Lammi, Hauho, Kalvola, Tuulos ja Renko eivät ole kuitenkaan saaneet lisää kulttuuritapahtumia liitoksen jälkeen. Kuntaliitosten on todettu muuttavan nuorisokulttuurista painopistettä ja siten tuovan eriarvoisuutta (Myllyniemi & Berg 2013, 58). Tämä on mielestäni ongelmallista ja ehkä jopa hieman ristiriitaista yhteiskuntapoliittisten tavoitteiden valossa. Onhan yhteiskuntapoliittisia tavoitteita ihmisen aktiivisemmasta osallistumisesta yhteiskunnan toimintaan ja syrjään jäävien mukaan ottamista edistetty ihan hallitusohjelmia myöten (Lindholm 2015, 16).

Liitoskuntien lisäksi 9-korttia jaetaan myös Janakkalan ja Hattulan 9-luokkalaisille. Kulttuurilla ja taiteella tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä niin populaarikulttuuria kuin korkeakulttuuriakin.

9-kortin tavoite on tarjota yhdeksäsluokkalaisille edullista tutustumista kulttuuriin ja liikuntaan. Vaikka kulutustottumukset muotoutuvat hiljalleen teini-iässä (Myllyniemi 2015), yksilöstä voi myöhemminkin kasvaa kulttuurinkuluttaja. Ei-kävijöiden kohdalla on jäänyt vähemmälle huomiolle se, että ei-kävijyys ei ole aina pysyvä olotila. Monesti se on sidoksissa joihinkin elämänvaiheisiin, esimerkiksi työttömyyteen tai vanhemmuuteen. (Virolainen 2015, 57.) Tällainen elämänvaihe voi hyvinkin olla myös teiniikä.

2.2 Mitä tapahtuu vapaa-ajalla?

Nuorten vapaa-aika koostuu suurimmaksi osaksi ystävistä. Koulun ulkopuolella toimiva arki nojautuu pitkälti ystävyysuhteiden varaan. Ystävän kanssa ei tarvitse välttämättä tehdä mitään, pelkkä ”hengaaminen” riittää. Nuorille tärkeintä tuntuu olevan omaehtoinen toiminta ystävien kanssa. (Allianssi ry. 2016.) *Nuorisobarometri 2015* on samaa mieltä, sen mukaan 15-19 vuotiaista lähes kolme neljästä tapaa ystäviään päivittäin (Myllyniemi 2015, 75). Samaa sanotaan myös teoksessa *Nuoria liikkeellä! Nuorten vapaa-aikatutkimus 2013* (Myllyniemi & Berg 2013). Ystävät kuuluvat nuoren vapaa-aikaan siis kiistattomasti.

Nuorisobarometri 2015 keskittyy arjenhallintaan. Arjenhallinta käsitteenä on suhteellisen laaja, mutta sen voidaan ajatella olevan yksilön tunne siitä, että kykenee tekemään ratkaisuja liittyen omaan elämäänsä sekä vaikuttamaan niihin (Myllyniemi 2015, 118). Nuorisobarometri tutkii eri-ikäisiä nuoria joista nuorin tutkittu ikäryhmä on 15-19 vuotiaat. Tästä ikäryhmästä 80% ilmoitti harrastavansa jotakin (mt., 197). Myös syöminen ja ruoanlaitto ovat kyselyn mukaan nuorille tärkeitä. Kaikista tutkimukseen osallistuneista nuorista lähes joka kolmas kertoo syövänsä usein kavereidensa kanssa jonkun kotona ja vielä useampi syö usein ulkona, seurassa. (Mt., 46.)

2.3 Osallistaminen

Osallistamisen käsite on tullut pysyäkseen kulttuurialalle. Osallistamisen ollessa jokseenkin laaja käsite, tarkennan tässä opinnäytetyössä tarkoittavani sillä sellaista toimintaa, jossa yksilöä ei nähdä enää passiivisena osallistujana vaan ennemminkin yksilön mukaan ottamista yhteisöllisesti tärkeisiin prosesseihin. Osallisuuden voidaan siis nähdä olevan omakohtaista sitoutumista ja vaikuttamista asioiden kulkuun.

Kulttuurialalla merkittävä enemmistö haluaa osallistua niin sanottuja ei-kävijöitä ja tavoittaa epätodennäköisiä yleisöjä. Ei-kävijät ovat nimensä mukaisesti niitä, jotka eivät käy kyseisissä kohteissa. Etenkin ne julkista rahoitusta saavat laitokset, joilla on myös yhteiskunnallisia tavoitteita, haluavat periaatteessa osallistua ei-kävijöitä. Toi-

saalta tälle osallistamisen toiminnalle ei yleensä anneta jalansijaa tärkeiden strategisten päämäärien joukossa. (Lindholm 2015, 136.) On myös otettava huomioon se, että tällaisten ei-kävijöiden osallistaminen vaatii paljon resursseja ja jos tuloksia tulee, ne näkyvät vasta pitkän ajan päästä (mt., 138).

Osoituksena aktiivisesta kansalaisuudesta ja osallisuudesta yhteiskuntaan on pidetty yleisesti ottaen erilaisissa tilaisuuksissa käymistä (Virolainen 2015, 55). Osallistamisen kannalta on hienoa, että osa kulttuurilaitoksista on alkanut pitää kävijää ennemminkin aktiivisena sisällöntuottajana ja osallistujana kuin passiivisena vastaanottajana (Lindholm 2015, 20). Hämeenlinnan Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX on yksi tällainen kulttuurilaitos. Vuonna 2004 startannut Koeajo-projekti mahdollisti nuoren omaehtoisen tapahtuman tuottamisen, ARX:n tarjotessa tueksi tilan ja tekniikan. Koeajo-projektin ideana oli antaa mahdollisuus nuorelle koeajaa oma tapahtumaideansa (Koeajo-menetelmäopas 2011, 4). Myös 9-korttiin aikaisemmin kuuluneet 9-agentit, yhdeksäsluokkalaisten joukosta valikoituneet yhdyshenkilöt 9-kortin tiimoilta, ovat järjestäneet ARX:n tuella erilaisia tapahtumia ikäluokalleen.

Nuorten kiinnostus alueellisia kulttuurikeskuksia kohtaan voi muuttua pysyvästi heidän saadessaan tuottaa itse sisältöä niissä. Onkin järkevää antaa nuorille mahdollisuus itse suunnitella tapahtumia ja tilaisuuksia. (Lindholm 2015, 143.) Koeajo-projekti ja yhdeksäsluokkalaisten järjestämä tapahtuma on vastannut tähän tarpeeseen, mutta tällä hetkellä kumpaakaan ei järjestetä.

2.4 Liikkuvatko nuoret?

9-kortilla saa etuja kulttuurikohteiden lisäksi monista liikuntaan keskittyvistä paikoista. Liikunnan monipuolisia hyötyjä tuskin tarvitsee tässä käydä sen enempää läpi – lienee kaikille selvää, että nuorten liikuntaharrastuksiin ja omaehtoiseen liikkumiseen kannattaa ehdottomasti sijoittaa.

Murrosiässä liikuntaharrastusten on kuitenkin osoitettu vähenevän yksilötasolla, mutta lenkkeily ja kuntosali pitävät pintansa. Ne ovatkin suosituimpia liikuntalajeja 15 ikävuodesta eteenpäin. (Myllyniemi & Berg 2013, 67.) Kuntosaliharrastus on kasvat-

tanut suosiotaan pitkään (Merikivi & Myllyniemi & Salasuo 2016, 93). Omatoiminen liikunta onkin pääosassa kaikesta liikunnasta (Myllyniemi & Berg 2013, 70).

Liikunnan vähentyessä murrosiässä tulee pohtia nuorten motivaatiota yleisesti erilaiseen liikkumiseen. Teoksessa *Nuoria liikkeellä! Nuorten vapaa-aikatutkimus 2013* (Myllyniemi & Berg 2013) kerrotaan nuorten liikkumisen motiivin olevan ylivoimaisesti liikunnan tuottama ilo. Erittäin tärkeänä sitä pitää 75% tutkimukseen osallistuneista liikkuvista lapsista ja nuorista. (Myllyniemi & Berg 2013, 74.)

On kuitenkin mietittävä myös esteitä liikkumiselle. On tietenkin niitä, jotka eivät pidä liikunnasta. Mutta entä he, jotka haluaisivat liikkua, mutta eivät jostain syystä liiku? Niistä tutkimukseen osallistuneista nuorista jotka eivät liiku, noin kolmasosa mieltää liikuntaharrastuksen liian korkean hinnan esteenä (Myllyniemi & Berg 2013, 78). Samassa tutkimuksessa on osoitettu matalamman tulotason olevan yhteydessä liikkumattomuuteen. Tutkimus tuo myös ilmi sen, että niistä joiden mielestä korkea hinta on merkittävä syy seuraliikunnan lopettamiselle, jopa 58% haluaisi aloittaa uudelleen jossakin urheiluseurassa (Myllyniemi & Berg 2013, 82).

Aktiivisuus liikunnassa tuo positiivisia vaikutuksia nuorten kokemukseen omasta vapaa-ajastaan. Jos nuori on aktiivinen liikkuja, hän on todennäköisemmin tyytyväisempi vapaa-aikaansa. (Merikivi & Myllyniemi & Salasuo 2016, 108.)

2.5 Taide mukana nuoren kasvussa

Nuoren identiteettityön sanotaan olevan käynnissä hänen ollessaan kolmentoista ja kuudentoista ikävuoden lähimailla. Samalla tietoisuus itsestä suhteessa muihin vahvistuu. (Sintonen 2008, 134.)

Yhtenä nuorten taideharrastusten tärkeänä tehtävänä voidaan pitää yksilöllisyyden ja yhteisöllisyyden tasapainon löytymistä. Jokaisen oikeus toteuttaa itseään kanavoituu usealla nuorella jonkin taideharrastuksen kautta. (Uusikylä 2008, 15.) Taiteella voi olla voimakas vaikutus nuoren ihmisen persoonallisuuteen (mt., 21). Identiteetin rakentumisen kannalta onkin tärkeää, että nuorella on mahdollisuuksia harrastaa itse-

ään kiinnostavalla tavalla. Kun on lupa olla luovasti oma itsensä, aikuisuuden terve itsetunto on mahdollista saavuttaa.

Leikkiminen mielletään yleisesti lasten toiminnaksi. Murrosiässä ”leikkiminen” kuitenkin useasti jatkuu, vaikka nuori itse ei myönnä leikkivänsä. Esimerkiksi monet, enemmän pojat kuin tytöt, pelaavat erilaisia strategiapelejä kuten Warhammeria. Perinteiseksi leikkimiseksi mielletty sotaukkoleikki on muuttanut hieman muotoaan. Tyttöjä kiinnostaa eniten murrosiässä leikkiin liittyvät eläimet (Karimäki 2008, 31.) Leikin jatkumisen ja muodon muuttamisen mahdollistaminen on hyväksi murrosikäisten ja miksei vanhempienkin hyvinvoinnille.

Musiikki taideharrastuksena mahdollistaa paljon. Musiikkia pidetään voimakkaana keinona oman kulttuuri-identiteetin säilyttämiseen sekä väylänä kulttuurien väliseen vuorovaikutukseen (Ruokonen & Grönholm & Salminen 2008, 76). Sen lisäksi nuoren mahdollisuus ilmaista itseään musiikin avulla tai samaistua musiikkikappaleen sanoihin tai säveleen on tärkeää hänen itsetuntonsa ja itseluottamuksensa kannalta. Onneksi musiikkiluokat ovatkin toimineet Suomessa yli neljä vuosikymmentä (mt., 76) osaltaan tukien musiikin maailman löytymistä.

Eri taidemuodoilla on mahdollisuus auttaa nuorta erilaisissa elämän tilanteissa. Taiteen keinoin erilaisia kriisejä ja elämäntilanteita on mahdollista lähestyä aivan uusista ja erilaisista näkökulmista. (Kärkkäinen 2008, 98.)

Taide antaakin siis välineitä moneen. Taiteen avulla on mahdollista ilmaista itseään sekä välittää kokemuksiaan sekä tunteitaan mutta myös elämyksiä. Taide mahdollistaa myös näiden asioiden vastaanottamisen. (Karppinen 2008, 109.)

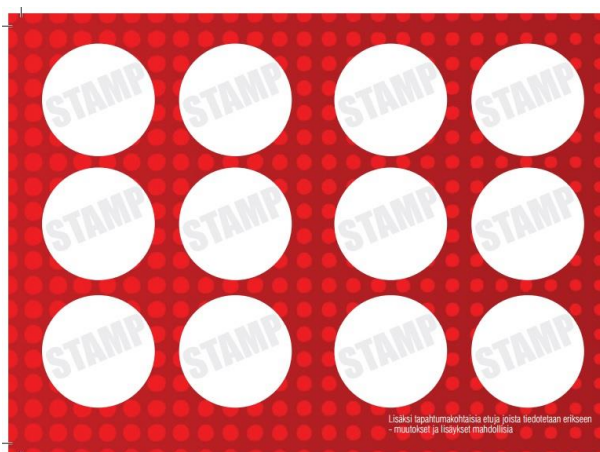
2.6 Muut 9-kortit

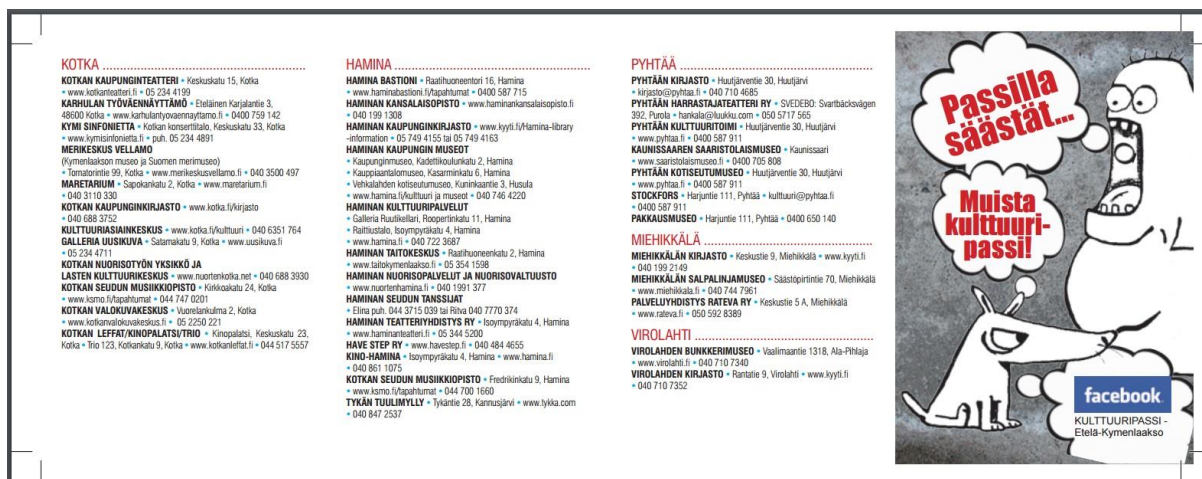
9-kortti on käytössä hieman erilaisilla nimillä (K9, 9-kortti, Kulttuuripassi) Hämeenlinnan, Hattulan ja Janakkalan lisäksi ainakin Imatralla, Lappeenrannassa, Mikkelissä, Kajaanissa, Kotkassa, Pyhtäällä, Haminassa, Vironlahti-Miehikkälässä, Kouvossa,

Varkaudessa, Joensuussa, Oulussa, Kuopiossa, Lahdessa ja Tuusulassa. Viitataan yleisesti kaikkiin yhdeksäsluokkalaisten etukortteihin 9-korttina.

Muuramen ja Pieksämäen 9-kortit on lopetettu muutamia vuosia sitten. Pieksämäen kortti lopetettiin henkilöresurssien puutteen vuoksi – kortista vastaava taho ja henkilö vaihtuivat monesti ja usein kortti oli määräaikaisen työntekijän vastuulla (Vatanen 2017). Vantaalla 9-kortti oli käytössä nimellä Valttikortti, mutta se on poistunut käytöstä vuonna 2014. Valttikortti lopetettiin, koska kortin käyttöaste oli aivan liian pieni verrattuna sen aiheuttamaan työhön (Vantaan Sanomat, 2014).

9-kortin käyttöperiaate, idea ja missio on kaikilla korttipaikkakunnilla sama – kortin tarkoitus on tehdä kulttuuriin ja liikuntaan tutustumisesta helppoa ja matalakynnyksistä. Pieniä eroavaisuuksia kuitenkin on. Esimerkiksi Etelä-Kymenlaaksossa (Kotka, Pyhtää, Hamina ja Vironlahti-Miehikkälä) nimellä Kulttuuripassi toimiva yhdeksäsluokkalaisten etukortti jaetaan yhdeksännellä luokalla, mutta se on voimassa kaksi vuotta (Kempainen 2017). Kulttuuripassilla on lisäksi Facebookissa oma ryhmä nimeltä ”KULTTUURIPASSI – Etelä-Kymenlaakso” jossa tiedotetaan Kulttuuripassin etukohteista. Tekemästäni sähköpostihaastattelusta muille 9-korttipaikkakunnille ilmeni, että 9-kortin käytön seuraaminen ja nuorten mielipiteiden kyseleminen ei tunnu olevan lähes missään kunnassa käytäntönä.

Kuva 2. Etelä-Kymenlaakson Kulttuuripassi 2016-2018 (Kempainen 2017).

Digitaalisessa muodossa 9-kortti on ainakin Tuusulassa ja Mikkeliissä. Puhetta digitalisoitumisesta sekä pahvikortin muuttamisesta johonkin muuhun muotoon on ollut lähes jokaisessa 9-korttikunnassa. Tuusulassa 9-kortti toimii tänä lukuvuotena (2016-2017) ensimmäistä kertaa verkkopohjaisena sovelmana, jonne kirjaudutaan sisään omilla tunnuksilla (Kiesilä 2017). Sovelman ja sovelluksen suurin ero on se, että sovelmaa käytetään verkkopohjaisena ja sovellus tulee ladata matkapuhelimeen. Uuden korttimuotoon vaihtaminen tapahtui kivuttomasti ja huonoa palautetta ei ole toistaiseksi saatu (Kiesilä 2017). Tuusulan kortilla on myös omat kotisivut osoitteessa <http://web.tuusula.fi/k9/>. Sivuilta löytyy tietoa kortista ja etupaikoista.

3 LÄHTÖKOHTIA

Hämeenlinnan Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX:n palvelupäällikkö Noora Heranen on toiminut nykyisessä virassaan vuodesta 2008. ARX:ssa hän on työskennellyt vuodesta 2003, ARX:n perustamisesta asti. 9-kortin vastuu kuului pitkään Herraselle. Sittemmin nuorisokulttuuri on ollut osana teknisen tuottajan työnkuvaa. Teknisenä tuottajana ARX:lla toimii nyt Juuso Suuronen.

3.1 Ongelmia ja haasteita

9-kortin ongelmaksi organisaatiossa on muodostunut aikojen saatossa se, että se jää helposti muiden asioiden jalkoihin. Talossa on paljon muutakin toimintaa, eikä kukaan ole mieltänyt 9-korttia omaksi ”lempilapsekseen”. Kuitenkin sitä pidetään tärkeänä, kunhan tekijä ja innostus kohtaisivat. (Herranen 2017.)

Ainoa selkeä kehittämisidea organisaation sisältä koskee kuitenkin 9-kortin jakohetkeä. ARX:n palvelupäällikön Noora Herrasen (2017) mielestä olisi parempi, jos 9-kortit jaettaisiin jo kahdeksannen luokan keväällä. Näin kortin saisi heti, eikä tarvitsisi odottaa jakamista syksyllä. Kesä on myös potentiaalisin kortin käyttöaika ja yhdeksannen luokan jälkeisenä kesänä osa yhdeksäsluokkalaisista siirtyy toiseen kaupunkiin toisen asteen kouluun.

Herrasen (2017) mukaan maailma muuttuu ja 9-kortti ei elä ajassa. Osittain tämä selittyy nuorisokulttuurin nykyisestä pirstaloituneemmasta olomuodosta. Nuoren kiinnostusta voidaan pitää yleisesti ottaen marginaalisena johonkin tiettyyn suuntaan. Tämän vuoksi on vaikeaa löytää kaikesta kulttuurista yleisesti kiinnostunutta nuorta. Samalla 9-kortti on laaja, ei minkään marginaalin mukainen kokonaisuus, joka sisältää kaikkea kulttuurista liikuntaan ja populaarikulttuurista korkeakulttuuriin.

Osittain 9-kortin tilannetta pidetään umpikujana. Nuorisokulttuurista vastaava tuottaja Juuso Suuronen (2017) haluaisi tuottaa omilla työtunneillaan yhdeksäsluokkalaisille jotakin merkityksellistä ja tukea heidän kasvuaan nuoriksi aikuisiksi. Suuronen ja Herranen molemmat ovat samaa mieltä siitä, että palautteen kerääminen 9-kortista ja sen seuraaminen sekä kehittäminen ovat tärkeitä asioita, jos 9-kortissa pysytään. Tällä hetkellä näin ei kuitenkaan ole aktiivisesti toimittu.

Hämeenlinnan Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX ei myöskään tee yhteistyötä muiden nuorten projektien kanssa (Suuronen 2017). Tämä voisi olla hyödyllistä uuden sisällön kehittämisessä sekä yleisesti ottaen nuorisokulttuurin kiinnostavuuden kannalta. Jokainen kontakti nuoren kanssa on ARX:lle arvokas, eikä mistään sellaisesta rakenteesta joka luo näitä kontakteja tulisi luopua, jos mahdollista.

Viime vuosina 9-kortin budjetti on ollut tuhannesta eurosta kahteen ja puoleen tuhan-teen. Herranen (2017) kuitenkin kertoo olevansa aina valmis työntekijöiden hyviin ideoihin.

Hypoteesina on, että nuoret eivät ole kiinnostuneet 9-kortista oikeastaan enää ollenkaan. Korttia ei käytetä ja se on ikään kuin kuollut. Ei tiedetä, mikä nuoria oikeasti kiinnostaa ja kannattaako 9-korttia kehittää, vai pitäisikö se lopettaa.

3.2 Käytetyt menetelmät

Opinnäytetyö itsessään on tapaustutkimus, koska sen tehtävänä on tuottaa kehittä-misehdotuksia ja –ideoita. Tapaustutkimukselle tyypillisesti tässäkin tutkimuksessa käytetään niin laadullisia kuin määrällisiäkin menetelmiä. (Ojasalo & Moilanen & Rita-lahti 2014, 52-55.) Tämän opinnäytetyön tärkeintä materiaalia on laadullisen sekä määrällisen tutkimuksen aineisto.

Laadullisena menetelmänä käytettiin yksilö- sekä ryhmähaastatteluja. Haastattelut toteutettiin teemahaastatteluina, koska ei haluttu ohjata liikaa vastaajia vastauksis-saan. Teemahaastattelussa teemat suunnitellaan etukäteen huolellisesti, mutta ky-symyksiä ei toisteta sanatarkasti. Myös myöhempiä haastatteluja voidaan hioa edel-listen haastattelujen pohjalta. (Ojasalo & Moilanen & Ritalahti 2014, 41.) Ryhmähaas-tattelujen etuna voidaan pitää sitä, että samaan aikaan saadaan nopeasti tietoa use-alta eri henkilöltä. Ryhmän tuki ja luontainen keskustelun eteenpäin vieminen ovat myös ryhmähaastattelun vahvuuksia. (Mt., 42.) Kaikki haastattelut äänitettiin ja litte-roitiin manuaalista analysointia varten.

Määrällisenä menetelmänä käytettiin internetissä toteutettavaa kyselyä. Kysely sopii kaikkien yhdeksäsluokkalaisten mielipiteiden tutkimusmenetelmäksi hyvin, koska se antaa mahdollisuuden kysyä samaa asiaa samalla tavalla suurelta joukolta (mt., 40). Kysely toteutettiin Webropol-ohjelmalla, joka kerää vastaukset raporttiin automaatti-sesti.

Tilaaajan kanssa on toteutettu yhteisöllistä ideointia.

4 YHDEKSÄSLUOKKALAISTEN LAADULLISET HAASTATTELUT

9-korttitutkimusta varten haastattelin alueen yhdeksäsluokkalaisia. Haastateltuja on yhteensä 10 kappaletta, kattavasti eri puolilta 9-kortin aluetta. Osa haastateltavista on poimittu koulusta kesken tunnin haastatteluun ja osaa on haastateltu nuorisotiloilla. Pyrin tällä takaamaan mahdollisimman erilaisten ihmisten valikoitumisen haastateltavaksi.

Tässä opinnäytetyössä kaikki haastatellut yhdeksäsluokkalaiset pysyvät anonymoina. Näistä haastatteluista kerätty aineisto on laadullista ja tämän opinnäytetyön tärkeintä tietoa. Haastattelurunko löytyy liiteluettelosta liitteestä 2.

4.1 Taustatietoa

Haastateltuja on siis kymmenen. Viisi tyttöä ja viisi poikaa. Haastatellut valittiin opettajan avulla tunnilta tai nuorisotyöntekijän avulla nuorisotilalta. Apua tarvittiin yhdeksäsluokkalaisten tunnistamiseen. Eri paikasta valitut, erilaiset oppilaat mahdollistavat aineiston monipuolisuuden. Haastattelut toteutettiin helmi- ja maaliskuun 2017 aikana. Haastattelut äänitettiin ja äänitteet litteroitiin analysointia varten.

Haastattelut olivat sekä ryhmä- että yksilöhaastatteluita. Haastatteluista kaksi toteutui yksilöhaastatteluna ja kolme ryhmähaastatteluna. Tiukkaa haastattelurunkoa ei ollut kirjoitettu, vaan teemahaastattelu koettiin tässä kohtaa parhaimmaksi valinnaksi. Tarkoitus oli saada yhdeksäsluokkalaiset puhumaan vapaasti 9-korttiin liittyvistä ajatuksistaan rajaamatta aihetta tarkasti.

Vaikka yhdeksäsluokkalaisia oli eri paikoista ja eri tavoilla saatu haastateltavaksi, selkeitä yhtäläisyyksiä vastauksissa esiintyi kuitenkin paljon.

4.2 9-kortin käyttö

Vain kaksi haastatelluista, molemmat tyttöjä, olivat käyttäneet 9-korttia ennen haastattelua. Toinen heistä oli selkeästi muutenkin kulttuurista kiinnostunut nuori, jonka vanhemmat myös seurasivat paljon alueen tapahtumia ja mahdollisuuksia nuorille. Toinen tyttö oli edellä mainitun hyvä ystävä.

9-kortin käyttö koettiin siis kahdeksan haastatellun osalta erittäin haasteelliseksi. Ei tiedetty mistä 9-kortin voisi edes saada, tai että se on ladattavana versiona tänä vuonna. Pelkästään tämän vaikeuden vuoksi 9-kortti ei jaksanut enää kiinnostaa, koska sitä ja sen etuja ei koeta helppokäyttöisiksi. 9-kortin käytön tulisikin olla paljon helpompaa ja selkeämpää. Kortin ja sen etujen on ehdotonta löytyä helposti, muuten nuoret eivät tule käyttämään sitä. Ratkaisuksi voisi miettiä esimerkiksi jotakin helppoa viestintäkanavaa, mistä edut ja kortin käyttöohjeet löytyisivät helposti ja selkeästi. Informaation selkeyteen tulisi yleisestikin ottaen panostaa.

Ei-kantakaupungin alueella asuvien kortin käyttämättömyyteen liittyi myös todella vahvasti välimatkojen pituus. Välimatkat koettiin ongelmalliseksi, koska kaikki toiminta on keskittynyt Hämeenlinnan kantakaupungin alueelle. Tosin yhdeksäsluokkalaista ne joilla oli oma kulkuneuvo, mopo tai skootteri, tai vanhemmat olivat suostuvaisia tarjoamaan kyytejä, eivät pitäneet välimatkaa niin kynnyksysymyksenä kuin taas he, jotka eivät pääse edellä mainituilla tavoilla Hämeenlinnaan. Etenkin liitoskuntien mutta osittain myös Hattulan ja Janakkalan julkisen liikenteen vuorot eivät mahdollista esimerkiksi elokuvissa käyntiä illalla. Hämeenlinnan kulttuuristrategia 2012 mukaan taiteen saavutettavuus, näkyvyys ja merkittävyys sekä eri taiteenalojen välinen vuorovaikutus toteutuvat Hämeenlinnassa ihanteellisesti. Aineiston perusteella voidaan kuitenkin sanoa, että saavutettavuus ei yhdeksäsluokkalaisten mukaan toteudu lainkaan ihanteellisesti. Tätä tulisikin pohtia – jos yhdeksäsluokkalainen ei pääse 9-kortin etujen luokse, pitäisikö 9-kortin etujen mennä yhdeksäsluokkalaisten luokse?

Mielenkiintoista on se, että vaikka nuoret viettävät suuren osan vapaa-ajastaan ystävien seurassa, suuri osa haastatelluista sanoi, että voisi hyvin lähteä 9-korttikohteisiin ilman ystävääkin. Tämän enemmistön kohdalla ystävän merkitys korostui eniten siinä, jos yksilöllä itsellään ei ollut mahdollisuutta saada kotoa kyytejä kohteeseen, ys-

tävän perheeltä saatu kuljetusapu oli korvaamatonta. Muuten vain kolmen mielestä ystävän kanssa meneminen olisi ylivoimaisesti parempi vaihtoehto kuin mennä yksin. Tässäkin välimatkojen ongelmallisuus näyttelee suurta osaa.

4.3 Eduista

Etuja pidettiin aika pieninä. Reilu enemmistö käyttäisi korttia enemmän, jos edut olisivat suurempia. Huomioon ottaen se, että olisivat löytäneet kortin latauspaikan. Alussa mainittu kulttuurista kiinnostunut nuori käyttää korttia paljon nytkin ja pitää etuja riittävinä, mutta toisaalta hän kävisi kyseisissä kulttuurikohteissa aika varmasti muutenkin. Eduista oltiin kuitenkin periaatteessa kiinnostuneita.

Yksi kokonaan unohdettu osa-alue 9-kortin eduissa on ruokakulttuuri. Nuoret viettävät aikaa ystäviensä kanssa ja käyvät jonkin verran kahviloissa tai muissa ruokapaikoissa. Tällainen kahvilakulttuuri eli kahville kokoontuminen on merkittävä yhteisöllisyyden rakentaja ja ylläpitäjä (Hyypä 2013, 34). Nuorten mielestä tämä hyödyttäisi myös kahviloita, kahvilat saisivat nuorempaa asiakaskuntaa. Ruokakulttuuri nousee esiin melkein jokaisessa haastattelussa.

Haastatteluissa yhdeksäsluokkalaiset toivovat enemmän vaihtoehtotapahtumien etuja. Esimerkiksi Keskiaikamarkkinat (joka on listalla tälläkin hetkellä) on todella suosittu ja sen tapaisia etuja toivotaan enemmän. Yksittäiset tapahtumat ovat mielenkiintoisempia kuin jatkuvat pienet edut esimerkiksi uimahalliin. Vaihtoehtotapahtumat kiinnostavat ja hinnan ollessa suurehko 9-korttialennus madaltaisi kynnystä osallistua tapahtumaan. Tämä kannattaa ehdottomasti ottaa huomioon uutta 9-korttia suunniteltaessa.

Etuja toivotaan mahdollisimman erilaisiin paikkoihin. Poikia kiinnostaa tyttöjä selkeästi enemmän myös niin sanotut resurssiedut, eli esimerkiksi mahdollisuus käyttää jotain urheilutilaa vaikkapa pallopeleihin. Tyttöillä vaatekaupat nousevat enemmän esiin. Molempia kiinnostavat ruokakulttuuri, vaihtoehtotapahtumat ja kaikki uusi, erilainen.

Haastatteluissa myös useampi yhdeksäsluokkalainen ehdotti kausittaisia etuja. 9-kortilla voisi olla muutama pysyvä etu, mutta muut erikoisempia kausittain vaihtuvia etuja.

4.4 9-kortin muoto

Erittäin tärkeä huomio on se, että 9-kortin nykyinen muoto ei ole kenenkään mielestä hyvä. Entinen pahvi-/muovikortti on kaikkien mielestä parempi kuin nykyinen muoto. Sovellusta kaikkein parhaimpana muotona piti 4.

Pahvikortti koettiin helpoksi, ”ottaa sen vaan lompakosta”, ”ei tarvii kaivaa kännykkää”, ”pysyy helpommin mukana” ja ”ei tarvis muistaa mitää tunnuksia tai mitää”.

Onkin aika selvää, että 9-kortin muotoon kannattaa kiinnittää huomiota jatkossa. Muodon tulee olla helppokäyttöinen ja olemukseltaan sellainen, että se itsessään jo houkuttaa yhdeksäsluokkalaista käyttämään korttia. Fyysinen kortti ja sovellus nousevat molemmat esiin yhdeksäsluokkalaisten omista toiveista.

Kuva 3. Erilaisia Hämeenlinnan seudun 9-kortteja menneiltä vuosilta.

4.5 Informaatio

Yhdeksi suureksi teemaksi 9-kortin kehittämistarpeissa nousi informaatio. 9-kortista pitäisi kertoa selkeämmin ja laajemmin lukuvuoden alussa. Kukaan haastatelluista ei kokenut saaneensa koulun kautta tietoa siitä, mistä 9-kortti tulisi ladata ja mistä löytää voimassa olevat edut. Osa yhdeksäsluokkalaisista oli niin aktiivisia, että olivat selvittäneet asiaa itse ja sen jälkeen välittäneet informaatiota muille yhdeksäsluokkalaisille.

Yhdeksäsluokkalaiset kokivat tärkeimmäksi 9-kortin informaatioksi lukuvuoden alun, sen hetken kun 9-kortit jaetaan heille ja käytöstä sekä edusta kerrotaan. 2016 syksyllä informaatiota ei ole jaettu yhdeksäsluokkalaisille tarpeeksi ja se turhauttaa heitä jonkin verran. 9-kortille keskitettyä sosiaalisen median kanavaa seuraisi kymmenestä vain kolme. Tästä eteenpäin olisi järkevää suunnitella 9-kortin jakotilaisuudesta mielenkiintoinen ja mahdollisimman erilainen tilaisuus. Näin yhdeksäsluokkalaiset mahdollisesti kiinnostuisivat aiheesta.

9-kortin etupaikoille yhdeksäsluokkalaiset haluaisivat jonkin pienen muistutuksen siitä, että kyseisessä paikassa käy 9-kortti. Esimerkiksi jokin pieni paperilappu/juliste toimisi heidän mielestään hyvin. Tämä on idea, joka kannattaa ehdottomasti toteuttaa. Tästä on hyötyä myös yrityksille – 9-kortin etu voi olla ratkaiseva tekijä yhdeksäsluokkalaisen ostopäätöksessä. Edun tuominen esiin selkeällä tavalla yrityksessä viestii yhdeksäsluokkalaiselle hänen olevan tervetullut ja toivottu asiakas.

9-korttietujen päivittämiseen pitäisi kiinnittää huomiota. ARX:n internetsivuilla jossa edut ovat nyt listattu, oli ollut virhe ja mukana oli ollut paikka viime vuodelta, joka ei ole tänä vuonna mukana. Yhdeksäsluokkalainen oli koittanut käyttää 9-korttia tässä paikassa ja koska se ei käynytäkään enää, sai tapahtuma hänet pohtimaan onko 9-kortti enää edes ollenkaan käytössä.

4.6 Osallistava toiminta ja sisällöntuottaminen

Osallistava toiminta kuten työpajatoiminta jakaa mielipiteitä samoin kuin sisällöntuottaminen. Nuorten on vaikea kuvitella itsensä mihinkään työpajatoimintaan tai sisällöntuottamiseen, jos heille ei kerro tarkasti millaisesta toiminnasta olisi kyse. Kuitenkin kun kertoo toiminnan voivan olla melkein mitä tahansa mikä heitä kiinnostaa, löytyykin kiinnostusta jonkin verran.

Kahta poikaa ei kiinnostanut kumpikaan, työpajatoiminta tai sisällöntuottaminen. Yhtä poikaa kiinnostaa molemmat, kahta vain työpajat. Tytöistä taas jokaista kiinnostaa molemmat. Ehtona kiinnostukselle on luonnollisesti se, että tuotettu sisältö tai työpajan sisältö kiinnostavat lähtökohtaisesti kyseessä olevaa nuorta.

Työpajatoiminnalle ja sisällöntuottamiselle voisi kuitenkin olla mahdollisuuksia yhdeksäsluokkalaisten keskuudessa. Aineiston perusteella työpajatoimintaa ja sisällöntuottamista kannattaa suunnitella yhdessä yhdeksäsluokkalaisten kanssa ja jos kiinnostavia asioita löytyy, lähdetään niitä toteuttamaan.

4.7 Mitä muuta?

Etenkin kantakaupungin ulkopuolella olevia nuoria kiinnostaisivat tapahtumat, joita tuotaisiin heidän asuinalueelleen. Kantakaupungin ulkopuolella asuvat yhdeksäsluokkalaiset toivovatkin lisää 9-korttikohteita sekä tuotuja tapahtumia omalle alueelleen, välimatkojen ollessa välillä suuriakin.

Yhdeksäsluokkalaiset perustelevat 9-korttikohteiden ja mahdollisten 9-korttitapahtumien tuomista terveydellä: heidän mielestään tällainen toiminta on keventävää vastapainoa koululle. Nyt kun sitä ei ole heille tarjolla, koulu kärsii. Kun arjessa on sopivissa määrin keventävää toimintaa ja koulussa puurtamista, koulukin sujuu huomattavasti paremmin. Onkin tiedossa, että kulttuurinkuluttajat säilyvät hengissä kolme kertaa todennäköisemmin kuin sohvaperunat (Hyypä 2013, 21). Tämän lisäksi tulee ottaa huomioon kulttuurin ja taiteen vaikutus nuorten taitoihin ja kykyihin. Taiteen tiedetään vaikuttavan myönteisesti tunteeseen ja järkeen, emootioihin ja kognitioihin. Merkitys on kiistaton. (Hyypä 2013, 69.)

Osa nuorista pitää 9-korttia myös enemmän innostamisen ja kannustamisen välineenä, kuin suoranaisena etukorttina. Tämä on erittäin arvokas näkökulma.

5 YHDEKSÄSLUOKKALAISTEN MÄÄRÄLLINEN KYSELY

Internetissä toteutettuun Webropol-kyselyyn vastasi 166 yhdeksäsluokkalaista alueelta. Kyselytutkimus oli kokonaistutkimus, eli kysely oli suunnattu jokaiselle alueen yhdeksäsluokkalaiselle ja jokainen yhdeksäsluokkalainen oli potentiaalinen vastaaja. Yhteensä yhdeksäsluokkalaista on alueella 672 kappaletta, joten katoa kyselyssä on jonkin verran. Tämä on valitettavasti yleistä internet-kyselyissä. Vastausprosentti oli kuitenkin 24,7% eli 166 vastaajaa - kohderyhmän huomioon ottaen, se on mielestäni hyvä.

Kadosta seuraa virhettä tuloksiin. Tämä johtuu siitä, että voidaan olettaa kyselyyn vastaajien olevan jollain tapaa erilaisia kuin niiden, jotka jättivät vastaamatta. Vastajat voivat olla esimerkiksi lähtökohtaisesti kiinnostuneita aiheesta tai kokea aiheen tärkeäksi, kun taas vastaamatta jättäneet eivät. Toisaalta ainakin muutaman luokan luokanvalvojat ovat teettäneet kyselyn tunnilla, joten heille kysely ei ole ollut "vapaaehtoinen". Tulokset ovat kuitenkin käyttökelpoisia. Käyttökelpoisuus tulee siitä, että kyselyyn vastanneet ovat kuitenkin ihan oikeita henkilöitä ja ovat kertoneet mielipiteensä haluttuun aiheeseen sekä ehdottaneet kehittämistoimenpiteitä.

Kysely oli auki 20.2.-19.3.2017. Kyselyrunko löytyy liiteluettelosta liitteestä 3. Nuoria lähestyttiin luokanvalvojien ja opojen kautta. Luokanvalvojille ja opoille kerrottiin opinnäytetyöstä, aiheesta, korostettiin yhdeksäsluokkalaisten vastausten tärkeyttä sekä laitettiin linkki kyselyyn. Tämän lisäksi vietiin julisteita kyselystä kouluille ja nuorisotiloille. Luokanvalvojan panoksella oli iso merkitys siihen, vastasiko joku luokka kyselyyn ollenkaan. Tietävästi kolme luokkaa teki kyselyn luokanvalvojan käskystä. Mukana on siis vapaaehtoisesti vastanneita, mutta myös sellaisia, jotka eivät ehkä muuten olisi kyselyyn vastanneet. Myös Hämeenlinnan Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX jakoi linkkiä kyselyyn omilla Facebook-sivuillaan sekä Instagram-tilillään. Facebookissa ARX:n päivityksen oli jakanut muun muassa Hämeenlinnan kaupunki.

Kyselyyn vastanneiden kesken arvottiin yhteensä 10kpl elokuvalippuja BioRex Verkatehtaalle Hämeenlinnaan. Liput postitettiin voittaneille 23.3.2017.

Kysely sisälsi 10 kysymystä ja pyrin pitämään sen lyhyenä sekä selkeänä. Alkuun kysyttiin perustietoja vastaajasta – asuinpaikkaa, sukupuolta ja sitä, onko saanut 9-kortin lukuvuoden alussa. 9-kortin ollessa sähköinen tiedosto tänä lukuvuonna, sen fyysinen saaminen ei ole mahdollista. Tässä ”saamisella” tarkoitetaan sitä, että tietää mistä voi ladata 9-kortin ja löytää sen sekä sitä, että asiasta on informoitu tarpeeksi yksilölle. Tämän jälkeen kysyttiin 9-kortin käytöstä täsmentäviä kysymyksiä sekä mahdollistettiin kehittämisideoiden jakaminen.

Prosenttiluvun perässä suluissa oleva numero ilmoittaa vastanneiden määrän lukumääränä. Prosentit on pyöristetty desimaalin tarkkuuteen.

5.1 Taustatiedot

Vastanneista naisia oli 53,6% (89), miehiä 44,6% (74) sekä muunsukupuolisia 1,8% (3).

	N	Prosentti
Nainen	89	53,61%
Mies	74	44,58%
Muu	3	1,81%

Taulukko 1 kyselyyn vastanneiden sukupuolijakaumasta.

Asuinpaikat oli jaoteltu neljään vaihtoehtoon: Hämeenlinnan kantakaupunki 21,1% (35), muu Hämeenlinna 14,5% (24), Hattula 22,3% (37) ja Janakkala 42,2% (70). Kohdalla ”muu Hämeenlinna” tarkoitetaan Hämeenlinnaan vuonna 2009 liitettyjä kuntia Hauhoa, Lammia, Tuulosta, Renkoa ja Kalvolaa.

	N	Prosentti
Hämeenlinnan kantakaupunki	35	21,08%
Muu Hämeenlinna	24	14,46%
Hattula	37	22,29%
Janakkala	70	42,17%

Taulukko 2 kyselyyn vastanneiden asuinpaikkajakaumasta.

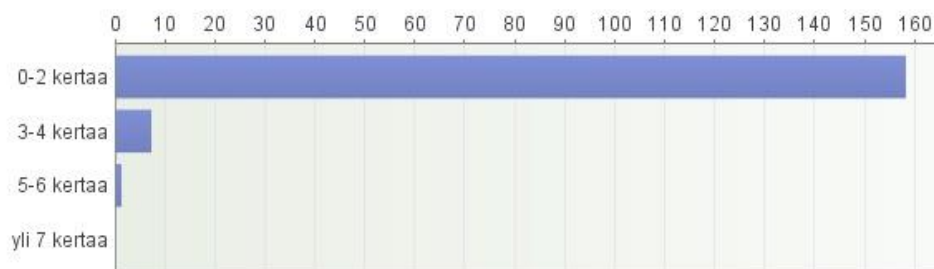
5.2 9-kortin käyttö

Kysymykseen ”oletko saanut lukuvuoden 2016-2017 aikana 9-kortin?” 38% (63) vastasi kyllä ja 62,1% (103) vastasi ei. 9-korttia on helppo käyttää 38% (63) mielestä ja ei ole helppo käyttää 62,1% (103) mielestä. Prosenttien samanlaisuudesta voitaisiin päätellä, että kokemus 9-kortin saamisesta liitetään myös sen käyttöön ja siihen, onko sitä helppo käyttää.

Kysyttäessä ”kuinka usein olet käyttänyt 9-korttia ysvuotesi aikana?” hälyttävän moini, jopa 95,2% (158) vastasi, että 0-2 kertaa. Kukaan vastanneista ei ole käyttänyt korttia yli 7 kertaan ja vain 4,2% (7) on käyttänyt sitä 3-4 kertaa sekä 0,6% (1) 5-6 kertaa.

5. Kuinka usein olet käyttänyt 9-korttia ysvuotesi aikana?

Vastaajien määrä: 166

Kuvaaja 1 9-kortin käytöstä kuluneen vuoden aikana.

Samalla kuitenkin seuraava kysymys 9-kortin eduista on kerännyt mielenkiintoisen enemmistön:

6. Tiedätkö 9-kortin edut?

Vastaajien määrä: 166

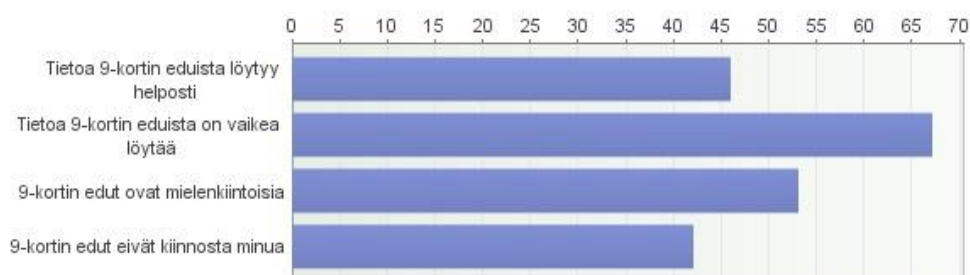
Kuvaaja 2 etujen tiedostamisesta.

Voidaan siis ajatella, että ainakin osa 9-kortin käyttämättömyydestä johtuu siitä, että yhdeksäsluokkalainen ei ole tietoinen 9-kortin eduista, vaikka olisikin niistä kiinnostunut. On erittäin tärkeää mahdollistaa etujen löytäminen helposti ja vaivattomasti nuorelle. Vastaukset ovat samansuuntaisia laadullisista haastatteluista saatujen vastausten kanssa.

Kahdessa seuraavassa kysymyksessä vastaajan oli mahdollista valita useampi kuin yksi vaihtoehto.

7. Valitse mielestäsi oikea vaihtoehto

Vastaajien määrä: 166

Kuvaaja 3 9-kortin eduista.

Enemmistö eli on sitä mieltä, että tietoa 9-kortin eduista on vaikea löytää. Kuitenkin samalla 9-kortin etuja pidetään mielenkiintoisina. Mielenkiintoa siis olisi, kunhan tietäisi mitä etuja kortilla saa.

Kuvaaja 4 9-kortin käyttöön vaikuttavista tekijöistä.

9-kortin käyttöön vaikuttaa näistä neljästä tekijästä yllättäen eniten se, millainen hinta on edun jälkeen (onko etu riittävä). Vastaavasti ystävän kutsu mukaan tai se, että itse pyytää ystävää, ei ole läheskään niin merkityksellistä. Yllättävää tästä tekee hypoteesi siitä, että tulokset olisivat juurikin toisin päin. Ennakko-oletusta tulosten päinvastaisuudesta tukee muun muassa Arto Lindholmin (2015) Humanistisen ammattikorkeakoulun kanssa tekemät tutkimukset, jotka Lindholmin mukaan osoittavat kiistatta ystävän kutsun tapahtumaan olevan ylivoimaisesti tärkeintä ei-kävijöille. (Lindholm 2015, 69.) 9-kortin kohdalla näin ei kuitenkaan näytä olevan, vaan tulosten perusteella edun riittävyys ja välimatka kohteeseen ovat kaikkein tärkeimpiä.

Eroavaisuus tuloksissa voisi johtua muun muassa siitä, että Lindholmin tutkimukset keskittyvät pääkaupunkiseudulle, jossa kulkeminen on oletusarvoisesti paljon helpompaa kuin nyt kyseessä olevan Hämeenlinnan, Janakkalan ja Hattulan alueilla, jotka ovat suurelta osin haja-asutusalueita. Sen lisäksi tutkittavat ovat iältään nuoria ilman oman talouden varsinaista hallintaa, joten rahaa tai itsemääräämisoikeutta kuluutukseen heillä ei ole samalla tavalla kuin esimerkiksi helsinkiläisellä aikuisella on.

5.3 9-kortin kehittäminen

Viimeiset kysymykset kyselyssä koskivat 9-kortin kehittämistä. Kysymys yhdeksän oli ”9-kortti on tällä hetkellä puhelimeen ladattava kuva. Onko 9-kortti sinusta tällä tavoin helppokäyttöinen, vai toimisiko se paremmin jossain muussa muodossa, esim. pahvisena korttina tai sovelluksena?”

Tämä kysymys oli avoin kysymys eli vastaukselle oli avoin tekstikenttä, jonne vastaaja voi kirjoittaa vapaamuotoisen vastauksensa. Analysoin vastauksia lajittelemalla niitä erilaisiin ryhmiin kuten ”sovellus”, ”fyysinen kortti”, ”hyvä näin” ja ”muut”. Enemmistö vastauksista sijoittui ”fyysinen kortti” ryhmään, eli enemmistö vastanneista haluaisi fyysisen 9-kortin takaisin. Seuraavaksi suosituin oli sovellus.

Tärkeintä on kuitenkin se, että 9-kortin nykyinen muoto eli ladattava pdf-tiedosto sai vähiten kannatusta. Johonkin suuntaan 9-kortin muotoa on siis välttämätöntä kehittää. ”Muut” osiossa oli paljon turhautuneita vastauksia, ”emmä tiiä” vastaukset sekä huolestuttavan monta ”en ole saanut 9-korttia / mikä on 9-kortti?” –vastausta. Tässä on muutama suora lainaus kyseisistä vastauksista:

”En tiedä asiasta mitään, ekan kerran kuulin tätä kyselyä lukiessa.”

”Ei ole tullut mitään tietoa tästä ysikortista aika vitun paskaa kun sitä tarvitsee musiikin luokkaretkellä. Ei ole tullut sähköpostia eikä mitään tietoa Wilmaan, ja tunneilla siitä puhutaan mutta kukaan ei tiedä miten helvetissä se ladataan.”

”Ei ole ysikorttia.”

”Mikä on ysikortti????”

”En tiedä koska minulla ei ole sitä.”

”Ei ole ysi-kortista koskaan koulussa puhuttu enkä ole sellaista missään muodossa saanut. Kuulin siitä sukulaisen kautta ja ihmettelin asiaa.”

”Emt koska ei olla ees saatu sellasta.”

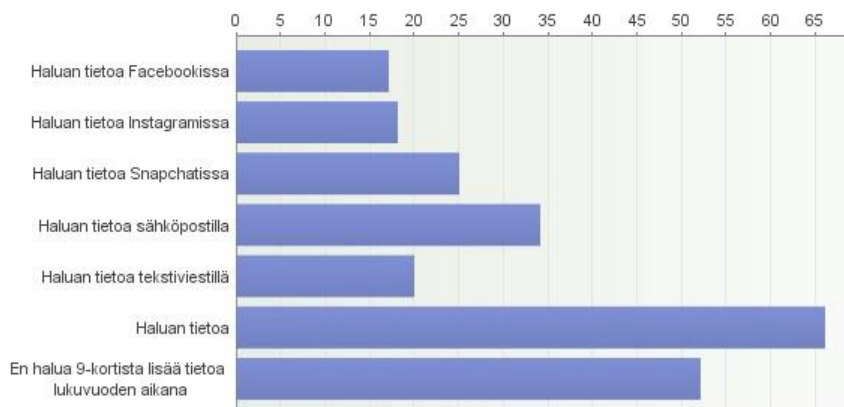
Kyseiset vastaukset ovat huolestuttavia 9-kortin kannalta. Miten yhdeksäsluokkalaisten voisivat käyttää korttia, jos heille ei ole edes kerrottu mistä sen voi ladata ja miten se toimii? Etenkin kun ajattelee, että se on osa pakollista musiikin luokkaretkä.

Seuraava kysymys koski 9-kortin viestintää 9-vuoden aikana. Yhdeksäsluokkalaisilta kysyttiin, haluaisivatko he tietoa 9-kortista lukuvuoden aikana ja jos kyllä, niin millä

tavalla. Vastausvaihtoehdoissa oli erilaisia viestimisen kanavia ja tässä kysymyksessä pystyi valitsemaan useamman kuin yhden vastausvaihtoehdon.

10. Haluaisitko 9-kortista ja sen eduista lisää tietoa pitkin ysivuotta? Jos kyllä, niin millä tavalla?

Vastaajien määrä: 166

Kuvaaja 5 9-kortin lisäinformaatiosta lukuvuoden aikana.

Enemmistö haluaa siis tietoa 9-kortista ja sen eduista lukuvuoden aikana. 9-kortille tulisikin siis kehittää jonkinlainen selkeä viestintäkanava.

Kyselyn viimeinen kysymys käsitteli 9-kortin kehittämistä kaiken kaikkiaan. Kysymys oli avoin kysymys: ”Miten kehittäisit 9-korttia?”

Kysymyksen ollessa pakollinen ja samalla avoin kysymys, se sai valitettavan monta ”en tiedä / en osaa sanoa” vastausta. Tämä toki oli odotettavissa, mutta en halunnut kysymystä muodostaessa johdatella yhdeksäsluokkalaista mihinkään kehittämisuuntaan. Huolestuttavaa oli kuitenkin se, että monessa tällaisessa vastauksessa oli perusteluna vielä se, että ei osata sanoa, koska ei ole saatu 9-korttia. Kysymykseen tuli kuitenkin paljon hyviäkin eteenpäin vieviä vastauksia. Teemoittelin nämäkin vastaukset ja vastauksista nousi kolme selkeää kehitysteemaa: kortin muoto, kortin saaminen ja siitä tiedottaminen sekä edut.

Kortin saaminen ja korttiin liittyvän informaation saaminen oli suurin kehittämiskehottuksia saanut kohde sekä laadullisten että määrällisten vastauksien perusteella. Kortista ja sen eduista toivotaan enemmän tietoa. Koulujen tulisi esitellä kortti selvemmin

yhdeksäsluokkalaisille. Tietoa kortin saamisesta ja käyttämisestä sekä sen eduista tulisi olla helpommin ja selkeämmin esillä yhdeksäsluokkalaisille. Kysymyksessä 10. esitettyjen kanavien lisäksi tässä kysymyksessä esitetään myös Wilma-viestiä informointikanavaksi. Wilma on koulujen, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa käytössä oleva intra jossa edellä mainitut tahot viestivät keskenään. Yhdeksäsluokkalaisten mielestä 9-korttia tulisi mainostaa enemmän ja antaa sille näkyvyyttä myös lukuvuoden aikana. Lisäksi lukuvuoden alussa saatu informaatio ei ole ollut kattavaa ja usea yhdeksäsluokkalainen kokee yhden tärkeän kehittämiskohdan olevan ylipäättänsä 9-kortin saaminen.

Kortin muotoon liittyvissä vastauksissa toivottiin sovellusta, pahvista tai muovista korttia ja vaihtoehtoa, jossa olisi sähköinen kortti sekä fyysinen kortti. Viimeisessä vaihtoehdossa käyttäjä saisi itse valita kortin muodon jota käyttää. Nykyiseen kortin muotoon ei oltu tyytyväisiä ja eräs vastaus toivoi kortin digitalisoitumisen jarruttamista.

Kolmas ryhmä on edut. Moni toivoo useampiin paikkoihin etuja sekä tarpeellisia ja tärkeitä etuja, mutta ei tule kuitenkaan eritellyksi, että mitä nämä olisivat. Myös kausikohtaisia etuja on ehdotettu. Etujen haluttaisiin olevan ”parempia”, eli siis arvoltaan suurempia sekä sellaisiin paikkoihin, jotka kiinnostavat nuoria oikeasti. Yhdeksäsluokkalaiset haluaisivat etupaikkoja olevan nykyistä enemmän. Etuja toivotaan myös paikkakohtaisesti ja huomautetaan suurimman osan olevan vain Hämeenlinnan alueella, jolloin Janakkala, Hattula sekä liitoskunnat ovat huonommassa asemassa. Toivotaan etuja enemmän siis koko alueelle. Yhdeksi eduksi ehdotetaan joukkoliikenteestä saatavaa alennusta.

6 EHDOTUS 9-KORTISTA

Tässä luvussa esittelen kaksi ehdotustani tulevaisuuden 9-kortista. Aineiston perusteella voidaan sanoa, että 9-korttitoimintaa tulee vielä jatkaa. 9-kortti on aineiston perusteella tärkeä suurelle osalle nuorista ja sitä arvostetaan, vaikkakin tänä vuonna on epäonnistuttu 9-kortin muodon valitsemisessa sekä informaatiossa.

Päädyn kahteen vaihtoehtoon siksi, että molemmissa on omat hyvät puolensa. Tilaa-
jan vastuulle jää se, kumpaa mallia lähtee toteuttamaan vai toteuttaako kumpaakaan.

6.1 Fyysinen 9-kortti

Yhdeksäsluokkalaisten kokemus 9-kortin ”saamisesta” on jäänyt vajaaksi lukuvuoden
2016-2017 9-kortin suhteen. Tämä johtuu 9-kortin nykyisestä muodosta, joka on siis
pdf-tiedosto. Nykyinen muoto koetaan ennakko-oletusta vastaan vaikeaksi ja käytän-
nössä kaikki, muutamaa yksittäistä poikkeusta lukuun ottamatta määrällisessä kyse-
lyssä, pitävät fyysistä, pahvista tai muovista 9-korttia nykyistä muotoa parempana.
Yhdeksäsluokkalaisten mielipide on ollut nykyisestä muodosta aika selkeä.

Tässä mallissa 9-kortti siis palautettaisiin sen entiseen muotoon. Graafinen ilme ja
taitto on tilattu tähän asti Pisama Art:in Mari Villaselta. Nuoret voitaisiin kuitenkin ot-
taa mukaan suunnittelemaan myös kortin graafista ilmettä. Eri 9-korttipaikkakuntien
tuottajien haastatteluissa kävi ilmi, että useassa kunnassa järjestetään kahdeksas-
luokkalaisille kilpailu uuden 9-kortin ilmeestä. Eniten ääniä saanut kortti toteutetaan.
Kortin suunnittelukilpailu voisi olla hyvä idea tai vaihtoehtoisesti ideakilpailu ilmeestä,
jonka graafikko toteuttaisi kahdeksasluokkalaisten suunnitelman perusteella. Painon
hoitaisi Grano Oy. Jos Villanen kuitenkin suunnittelisi kortin itse, hän arvio uuden 9-
kortin kustannukset osaltaan seuraavasti:

- kortti 300€ (sis. alv 24%)
- juliste 150€ (sis. alv 24%)

Lisäksi painokulut korteista arvio Grano Oy:n myyntiassistentti Erja Lensu seuraavas-
ti:

- 750kpl pahvisia 9-kortteja noin 200€ (+ alv 24%)
- 750kpl muovisia yksipuolisia 9-kortteja 1500€ (+ alv 24%)
- 750kpl muovisia kaksipuolisia 9-kortteja 2475€ (+ alv 24%)

Nämä kulut istuvat paremmin kuin hyvin 9-kortin nykyiseen budjettiin, joka on palve-
lupäällikkö Noora Herrasen mukaan tuhannesta eurosta kahteen ja puoleen tuhan-

teen euroon. Kortin suunnittelu ja painokulut ovat välttämättömiä kuluja, mutta mielestäni juliste tuo lisänäkyvyyttä 9-kortille, jos sitä hyödynnetään sellaisissa paikoissa, missä yhdeksäsluokkalaiset liikkuvat.

Tällaisessa 9-kortissa on monia hyviä puolia. Fyysinen kortti on itsessään jo arvokas yhdeksäsluokkalaisille sekä sen käyttö koetaan aineiston perusteella todella helpoksi. Käytön helppous edesauttaa merkittävästi sitä, että korttia oikeasti käytettäisiin. Tämän mallin 9-kortti on myös kustannustehokas. Jos budjetti olisi 2500 euroa, voitaisiin suunnittelu- ja painokuluista ylijäänyt raha käyttää esimerkiksi työpajatoiminnan käynnistämiseen ja toteuttamiseen.

6.2 Sovellus

Toinen hyvä vaihtoehto 9-kortille on sovellus. Sovellus on mielestäni parempi vaihtoehto kuin esimerkiksi Tuusulan kunnan 9-kortissa käyttämä sovelma, verkkopohjainen toteutus 9-kortille. 9-korttisovellus seuraa aikaansa ja digitalisaatiota. Toisaalta se on huomattavan paljon kalliimpi kuin fyysinen 9-kortti tai sähköinen kuva.

Sovelluksen oli jo tarkoitus tulla viime syksynä entisen teknisen tuottajan Panu Koskisen toimesta. Koskinen on käytännössä suunnitellut sovelluksen toteuttamista jo aika pitkälle.

9-kortti olisi siis QR-koodilla toimiva "kortti" joka on käytännössä puhelinapplikaatio eli sovellus. Sovellukseen rekisteröidyttäisiin koulun nimellä ja omilla tiedoilla. Jokaisessa 9-korttietupaikassa olisi oma QR-koodi, josta yhdeksäsluokkalainen ottaa kuvan käyttäessään etupaikan palveluja. Sovellus keräisi kävijäkertoja sekä paikan että määrän perusteella – tämä mahdollistaa etupaikkojen omiin käyntikertoihin perustuvia etuja yleisten 9-korttietujen lisäksi.

Sovellus voisi lähettää myös kausittaisia tai muuten ajankohtaisia push-ilmoituksia, joilla saataisiin aktivoitua koko käyttäjäkuntaa esimerkiksi täyttämään harvakseltaan täytettyjä näytöksiä teatterissa. Esimerkkinä: teatterissa näytös johon ei ole myyty paljoa lippuja. Maanantaina lähetetään push-ilmoitus sovellukseen näytöksestä, "tule

katsomaan näytöstä tiistaina, 9-kortilla ilmaiseksi.” Tämä tietysti edellyttää etupaikan ja koordinoivan tahon tiivistä yhteistyötä. (Koskinen 2017.)

Sovelluksen vahvuuksia ovat sen nykyaikaisuus, helppokäyttöisyys ja seurannan helppous. Sovellus seuraa 9-korttietujen käyttöä automaattisesti ja tämä on erittäin tärkeää 9-kortin tulevaisuutta ajatellen. Sovelluksesta saisi helposti käyttäjäpalautetta.

Koskinen (2017) mukaan 9-kortti sovelluksena tarvitsee:

- serverin
- backendin (tietokanta serverillä)
- varsinaisen applikaation (kolme; Androidille, iPhonelle ja Windowsphonelle)

Sen lisäksi sovellus vaatii myös henkilöresursseja: toiminnallisuuden suunnittelua, käyttöliittymän suunnittelua, toiminnallisuuden toteuttamista, käyttöliittymän toteuttamista, muuntamista eri puhelinkäyttöjärjestelmille, käyttöönottokoulutusta vuosittain sekä hallinnointia eli tilastojen raportointia, aktiivimarkkinointia ja teknistä tukea. Koskinen ehti pyytää alustavia hinta-arvioita muutamalta eri yritykseltä, joiden erikoisuuksena ovat sähköiset mobiilikanta-asiakaskortit. Hänen mukaansa keskimääräiset hinta-arviot ovat:

- suunnittelu ja käyttöönotto 10 000€
- serveri ja ylläpito 30-140€ / kk

Tämä onkin sovelluksen huonoin puoli. Se vaatii suuria taloudellisia resursseja sekä henkilöresursseja. Toisaalta sen hyvät puolet puhuvat puolestaan. Monet teknologia-talot kuten esimerkiksi Nord Software, SC5 ja Gofore tuottavat sovelluksia. Sen lisäksi valmiimpia sovellus- tai digikorttipohjia tarjoavat esimerkiksi Cardu ja Intellipocket. Viimeksi mainituissa on jonkin verran muokausvaraa omiin tarpeisiin, mutta ei ihan kaikkea sitä, mitä itse alusta asti koodatulla sovelluksella voisi olla. Sovelluksen hintaa voisi myös madaltaa itsenäisen mobiilikoodarin löytäminen ja se, että ARX hankkisi sovellukselle itse serverin (Koskinen, 2017). Mahdollisuutta toteuttaa sovellus jonkin korkeakouluopiskelijan opinnäytetyönä tulisi mielestäni myös harkita erittäin hyvänä vaihtoehtona. Näin hinta olisi huomattavasti matalampi.

On järkevää tutustua muihin samankaltaisiin mobiilietukortteihin. Käytännössä lähin versio muualta voisi olla Frank – opiskelijoiden mobiiliopiskelijakortti. Sovellus ladataan omaan matkapuhelimeen, sinne kirjaudutaan omalla nimellä, henkilötunnuksella sekä koulun tiedoilla. Sen jälkeen sovellus varmistaa tiedot ja lähettää varmistustekstiviestin sille annettuun numeroon. Sovellus on varmistuksen jälkeen käyttövalmis. Sen lisäksi, että sovellus toimii mobiiliopiskelijakorttina, sieltä löytyvät opiskelijakorteilla saatavat alennukset kätevästi. ”Alennukset” välilehden alta voi valita joko kartan, listan tai kupongit. Opiskelijaedut löytyvät siis kätevästi kartalla (sovellus haluaa luvan käyttää sijaintitietoja), listana joko kaikki kerralla tai teemoitellen (esimerkiksi ruoka & juoma, tekeminen, vaatteet & asusteet...) tai yksittäisinä etukuponkeina. Listaversiossa voi myös valita erikseen verkkoedut sekä ”lähellä” edut, eli käyttäjää lähinnä olevat Frankin tarjoamat edut. Sovelluksen kielinä toimivat suomi, ruotsi ja englanti.

Frankiin tunnistautuminen oli todella helppoa ja nopeaa. Näin pitäisi olla myös 9-korttisolvelluksen kohdalla. 9-korttisolvellukseen voisi rekisteröityä samalla tavalla, mutta oma nimi ja koulun nimi riittäisivät ilman henkilötunnusta. Edut karttanäkymässä on todella järkevä vaihtoehto, osoitteet harvoin sanovat yhdeksäsluokkalaisille suoraan mitään ja muutenkin kartasta näkee kätevästi mitä on lähellä. Listaversio auttaa etsimään etuja tietynlaisiin paikkoihin. Frankin mobiiliopiskelijakorttisolvellus on tehty talon omana työnä, eli sitä ei ole toteutettu tilaustyönä mistään yrityksestä (Frankin asiakaspalvelu, Sara 2017). 9-korttisolvelluksen suunnittelussa kannattaa kuitenkin ottaa mallia Frankista.

Tällainen sovellus olisi mahdollista toteuttaa myös yhdessä jonkin toisen 9-korttipaikkakunnan kanssa. Jos näin tehtäisiin, kustannukset sovelluksesta laskisivat automaattisesti per toimipaikka, koska maksajia olisi useampi. Etelä-Kymenlaakson 9-kortti on taitekohdassa oman kehittämisensä saralla ja Etelä-Kymenlaakson Kulttuuripassista vastaava tuottaja Jaana Kemppainen on ilmaissut mielenkiintonsa yhteisen 9-korttisolvelluksen toteuttamisesta.

6.3 Palvelun kehittäminen

On asioita, jotka koskevat sekä fyysistä 9-korttia että sovellusta. Yksi suuri kaikesta aineistosta esiinnoussut teema on informaatio. 9-kortista tulee viestiä yhdeksäsluokkalaisille selkeämmin ja tehokkaammin. Tänä vuonna nämä kaksi kohtaa eivät ole täyttyneet.

9-kortin jakohetken tulee olla suunniteltu. Yhdeksäsluokkalaiset kertoivat kuuntelevansa paremmin ulkopuolista henkilöä, kuin luokanvalvojaa. Tämän vuoksi 9-kortista tulisi kertoa nuorisotyöntekijän sekä teknisen tuottajan voimin jokaisessa luokassa. Näin viesti ei jää luokanvalvojalle, jolla on varmasti monta muutakin asiaa ilmoitettavanaan. Sen lisäksi paikalla on henkilöitä, jotka osaavat vastata kaikkiin yhdeksäsluokkalaisten kysymyksiin koskien 9-korttia. Sovelluksen kohdalla tulee tietenkin esitellä yhdeksäsluokkalaisille sen tarkempi käyttö ja opastaa latauksessa. Suunnitellaan tilaisuudesta mahdollisimman mielenkiintoinen yhdeksäsluokkalaisille. Otetaan mallia Tuusulan kunnan 9-kortin jaosta, jossa samalla yhdeksäsluokkalaisille viedään jokin taidesisältö, kuten elokuva. 9-kortin viennistä yhdeksäsluokkalaisille tehdään siis kampanja tai kiertue.

Jakohetki itsessään ja kortin voimassaoloaika kannattaa uudistaa. Järkevintä olisi, jos kortin saisi jo kahdeksannen luokan keväällä. Kahdeksannen ja yhdeksännen luokan välissä oleva kesä on paljon todennäköisempää kortin käyttöaika kuin yhdeksännen luokan jälkeinen kesä. Yhdeksännen luokan jälkeen osa nuorista muuttaa toiselle paikkakunnalle esimerkiksi opiskelemaan ja näin 9-kortin edut jäävät väistämättä käyttämättä. 9-kortti kannattaa jakaa vuonna 2017 vielä yhdeksäsluokkalaisille syksyllä. Vuonna 2018 kortti jaettaisiin jo kahdeksäsluokkalaisille keväällä ja yhden kesän (2018) korttia käyttäisivät siis yhdeksänneltä luokalta sekä kahdeksannelta luokalta juuri päässeet opiskelijat. Tämän jälkeen korttia jaettaisiin aina keväisin.

Kausittaisiin etuihin siirtyminen muutamien pysyvien etujen rinnalla on järkevää. Kausittaisia etuja tarjotaan jonnekin erikoisempiin, nuorisokulttuurin kannalta mielenkiintoisiin paikkoihin. Kausittaiset edut mahdollistavat edullisemman alennuksen neuvottelemisen etupaikan kanssa, koska kyseessä on vuotta selkeästi lyhempi aika,

esimerkiksi kuukausi. Eduissa otetaan neuvotteluun myös vaihtoehtotapahtumat Hämeenlinnan, Janakkalan ja Hattulan alueella. Etujen neuvotteluun on suositeltavaa käyttää nykyistä enemmän resursseja. Soitetaan, mennään käymään ja sovitaan tapamisia. Ei luovuteta yhden neuvottelukerran jälkeen.

Nuorisotyöntekijät sekä nuorisokulttuurista vastaava tuottaja muistuttavat 9-korttieduista nuoria ja kannustavat heitä käyttämään korttia. Viestimiseen käytetään ARX:n omaa nuorisokulttuurin Facebook-sivua (Hämeenlinnan nuorisokulttuuri) sekä Instagramtiliä (@hmlnuorisokulttuuri). Kymmenen kertaa korttia lukuvuoden aikana käyttänyt yhdeksäsluokkalainen saa jonkin palkinnon, esimerkiksi ilmaislipun elokuvateatteriin. Järjestetään kuvakilpailuja Instagramiin, ”*ota kuva itsestäsi 9-korttietua käyttäessä / etupaikassa ja voita palkintoja!*” Näitä järjestetään muutama vuodessa. Näin yhdeksäsluokkalaiset saadaan itsekin markkinoimaan 9-korttia ikätovereilleen.

Omaan 9-korttiin vaikuttaminen tulee mahdollistaa nuorille. Käytännössä siis kerätään kahdeksäsluokkalaisilta hyvissä ajoin toiveita 9-kortin suhteen, ennen kuin he saavat kortin. Neuvotellaan joitain heidän eniten toivomiaan etuja oikeasti 9-korttiin. Kerätään myös palautetta yhdeksäsluokkalaisilta vuoden lopuksi. Nämä ovat erittäin tärkeitä keinoja kehittää 9-korttia edelleen.

Käynnistetään osallistava toiminta 9-kortin alle. Käytännössä toteutetaan siis työpajoja yhdeksäsluokkalaisille ja/tai työpajoja joihin 9-kortilla pääsee ilmaiseksi. Tähän liittyen hankitaan yhteistyökumppaneita, joista on hyötyä työpajakokonaisuuksien sisältöjä suunniteltaessa. Myös mahdollisen sovelluksen osalta pohditaan yhteistyökumppanuutta muiden 9-korttipaikkakuntien kanssa. Otetaan 9-agentit takaisin käyttöön. Sovitaan viestintäkanava heidän kanssaan ja tarjotaan heille esimerkiksi elokuvailtoja tai muuta mukavaa toimintaa muutaman kerran vuodessa vastapalvelukseksi heidän tekemästään markkinoinnista 9-kortin hyväksi. 9-kortin 9-tapahtuma toteutetaan jos 9-agentit haluavat tapahtuman toteuttaa. Tähän varataan kuitenkin budjetti.

Työpajakokonaisuuksien sekä pienten tapahtumien suunnittelu osana 9-korttitoimintaa on järkevää. Näitä kokonaisuuksia voidaan viedä erityisesti liitoskuntiin sekä Hattulaan ja Janakkalaan. Näin turvataan jokaiselle mahdollisuus osallistua ainakin johonkin 9-korttitoimintaan.

6.4 Jatkokehittäminen

9-kortin kehittäminen ei voi päättyä tähän opinnäytetyöhön. Kehittämistyötä tarvitaan aktiivisesti 9-kortin tulevaisuuden tueksi. Jos tilaaja toteuttaa toisen 9-korttiehdotuksistani, tulee toimintaa jatkaa useampi vuosi, vähintään kaksi vuotta. Näiden vuosien aikana 9-kortista kerätään aktiivisesti tietoa ja palautetta erilaisten kyselyiden ja kehittämistoimenpiteiden avulla.

9-kortista tulee käynnistää laajempi keskustelu koko lastenkulttuurin kentällä. 9-korttipaikkakuntia on useita ja monessa kunnassa tarve radikaalille kehittämistyölle on suuri. Lastenkulttuurin kentälle on merkittävää käynnistää valtakunnallinen keskustelu 9-kortista ja muista mahdollisista tavoista tukea yhdeksäsluokkalaisten ja muiden nuorten omaehtoista osallistumista kulttuuriin sekä liikuntaan.

Jos vielä aktiivisen seurannan, kehittämisen ja palautteen keräämisen jälkeen tullaan tulokseen, että 9-korttia ei ole järkevä enää toteuttaa, se lopetetaan. Tilalle suunnitellaan jokin täysin uusi konsepti, esimerkiksi nuorisokulttuurin eri osa-alueisiin liittyvä laaja työpajakokonaisuus joka osallistavan toiminnan lisäksi antaa yhdeksäsluokkalaiselle mahdollisuuden vieraila haluamissaan kulttuurikohteissa joko ilmaiseksi tai edullisesti. Vierailut voisi toteuttaa ryhmissä ja liittää niihin työpajan.

9-kortin lopettamisesta viedään tieto asiaankuuluvasti valtuustotalolle, missä 9-kortista on alun perin päätetty. Kahden tai useamman vuoden seurannan, kehittämisen ja palautteen tulokset ovat hyviä perusteluja sille, miksi 9-korttitoiminnasta ollaan luopumassa. Sen lisäksi esitellään uusi, korvaava toiminta.

7 LOPUKSI

Opinnäytetyössä lähdettiin tutkimaan Hämeenlinnan, Hattulan ja Janakkalan yhteisen 9-kortin kannattavuutta sekä jatkoa. Teoreettisessa viitekehyksessä perehdyttiin

nuorten vapaa-aikaan, osallistamiseen, kulttuuriin, liikuntaan, muiden kaupunkien 9-kortteihin, muihin etukortteihin sekä opinnäytetyössä käytettäviin menetelmiin. Tärkeimpänä aineistona 9-kortin kehittämisessä käytettiin kuitenkin yhdeksäsluokkalaisilta kerättyä laadullista sekä määrällistä aineistoa. Myös tilaajaa haastateltiin niin palvelupäällikön kuin 9-kortista vastaavan tuottajan tahoilta.

Opinnäytetyö tuotti kaksi ehdotusta tulevaisuuden 9-kortista, fyysisen korttivaihtoehdon sekä sovellusvaihtoehdon. Nämä esiteltiin opinnäytetyössä ja pohdittiin niiden hyviä ja huonoja puolia. Laadullisen ja määrällisen aineiston tulokset sekä uudet 9-korttimallit esiteltiin tilaajalle 20.4.2017. Esittelytilaisuudessa käytiin läpi yhdeksäsluokkalaisilta kerättyä laadullista ja määrällistä aineistoa sekä uudet 9-korttiehdotukset. Tilaisuudessa olivat läsnä Hämeenlinnan Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX:in palvelupäällikkö Noora Herranen, tekninen tuottaja Juuso Suuronen (nuorisokulttuuri), lastenkulttuurikoordinaattori Ann-Marie Fagerström sekä kulttuurituottajat Riikka-Leena Puistola ja Annastiina Papinaho. Herrasen palaute opinnäytetyöstä oli seuraava:

Eerika Lehtisen opinnäytetyö Hämeenlinnan seudun 9-kortin kehittämisestä oli perusteellinen ja hyvin tehty. Työ oli toteutettu erinomaisesti työelämän tarpeita kuunnellen. Opinnäytetyön johtopäätökset ja kehittämis ehdotukset olivat perusteltuja. Ehdotusten toteuttaminen ja jatkotyöstö oli tehty tilaajaorganisaatiolle helpoksi erinomaisella valmistelulla. Tällaisesta opinnäytteestä on aidosti hyötyä organisaatiomme palveluiden kehittämisessä.

Työ pureutuu tilaajaorganisaatiota pitkään askarruttaneen huonolla tolalla olevan palvelun pelastamiseen. Tämän työn avulla 9-korttitoiminnalla on paljon paremmat mahdollisuudet nousta suosta ja onnistua vastaamaan nykypäivän nuorison tarpeisiin. Tulokset ja johtopäätökset esiteltiin tilaajalle erittäin ammattimaisesti.

Kaiken kaikkiaan opinnäyte on erinomainen osoitus Eerika Lehtisen kyvystä kehittämistehtävien itsenäisestä hoitamisesta. Tämä lupaa hyvää tulevaa työelämään siirtymistä ajatellen. (Herranen 2017.)

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia 9-kortin nykytilaa ja kehittää sitä edelleen. Tässä onnistuttiin hyvin tietoperustan, määrällisen aineiston, laadullisen aineiston sekä asiantuntijahaastatteluiden avulla. Opinnäytetyön tärkeimpiä tuloksia ovat yhdeksäsluokkalaisten mielipiteet 9-kortin nykyisestä muodosta, informaation puutteesta sekä siitä, miten korttia tulisi kehittää edelleen. Tuloksien perusteella ehdotettiin kahta erilaista 9-korttimallia. Tämä informaatio on tärkeää kulttuurisen nuorisotyön kentällä. Opinnäytetyö helpottaa muiden samassa tilanteessa olevien 9-korttipaikkakuntien oman 9-kortin kehittämistä sekä kehittää osaltaan lastenkulttuurin kenttää.

LÄHTEET

- Heikkilä, Riie 2015. Suomalainen maku ja kulttuurin kuluttamisen valikoituneisuus. Teoksessa Arto Lindholm (toim.) Ei-kävijästä osalliseksi – Osallistuminen, osallistaminen ja osallisuus kulttuurialalla. Helsinki. Humanistinen ammattikorkeakoulu, 33-50.
- Heikkinen, Anneli 2017. Varkauden 9-kortti. Sähköpostihaastattelu. 4.4.2017.
- Herranen, Noora 2017. 9-kortin nykyhetki ja tulevaisuus. Teemahaastattelu. 23.2.2017. Hämeenlinna.
- Hyypä, Markku 2013. Kulttuuri pidentää ikää. Helsinki: Duodecim.
- Hämeenlinnan kaupunki 2012. Hämeenlinnan kaupungin kulttuuristrategia 2012. <http://www.hameenlinna.fi/pages/5326/Kulttuuristrategia.pdf>. Viitattu 20.4.2017.
- Hämeenlinnan Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX 2017. Kulttuuripolku. <http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Nuoriso-ja-lastenkulttuuripalvelut/ARX/Kulttuuripolku/>. Viitattu 21.4.2017.
- Karimäki, Reeli 2008. Leikki muuttaa muotoaan. Teoksessa Seija Karppinen & Inkeri Ruokonen & Kari Uusikylä. Nuoret ja taide – ilolla ja innolla, uhmalla ja uholla – Kirjoituksia murrosikäisten taito- ja taidekasvatuksesta. Anjalankoski: Solver Palvelut Oy, 29-42.
- Karppinen, Seija 2008. Innostamisen pedagogiikkaa käsityössä ja taiteissa. Teoksessa Seija Karppinen & Inkeri Ruokonen & Kari Uusikylä. Nuoret ja taide – ilolla ja innolla, uhmalla ja uholla – Kirjoituksia murrosikäisten taito- ja taidekasvatuksesta. Anjalankoski: Solver Palvelut Oy, 101-111.
- Kempainen, Jaana 2017. Etelä-Kymenlaakson Kulttuuripassi. Sähköpostihaastattelu. 7.4.2017.
- Kiesilä, Taiju 2017. Tuusulan 9-kortti. Teemahaastattelu. 29.3.2017. Helsinki.
- Koskinen, Panu 2017. Henkilökohtainen tiedonanto. 17.2.2017.
- Kärkkäinen, Raili 2008. Nuoreksi kasvava ja kuvataide. Teoksessa Seija Karppinen & Inkeri Ruokonen & Kari Uusikylä. Nuoret ja taide – ilolla ja innolla, uhmalla ja uholla – Kirjoituksia murrosikäisten taito- ja taidekasvatuksesta. Anjalankoski: Solver Palvelut Oy, 84-100.
- Latvala, Susanna 2017. Mikkelin 9-kortti. Sähköpostihaastattelu. 3.4.2017.
- Lindholm, Arto (toim.) 2015. Ei-kävijästä osalliseksi – Osallistuminen, osallistaminen ja osallisuus kulttuurialalla. Helsinki. Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän julkaisuja 5/2013. Kulttuuritoiminnan muutostilanteet kunnassa. Verkkojulkaisu. http://www.maaseutupolitiikka.fi/files/3200/5-2013_Kulttuuritoiminnan_muutostilanteet_kunnassa.pdf Viitattu 15.4.2017.
- Merikivi, Jani & Myllyniemi, Sami & Salasuo, Mikko (toim.) 2016. Media hanskassa. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2016 mediasta ja liikunnasta. Painotalo Varvea.
- Myllyniemi, Sami (toim.) 2015. Arjen jäljillä. Nuorisobarometri 2015.

- Myllyniemi, Sami & Berg, Päivi 2013. Nuoria liikkeellä! Nuorten vapaa-aikatutkimus 2013. Kopijyvä.
- Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2014. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Sanoma Pro Oy.
- Papinaho, Annastiina 2017. Hämeenlinnan kulttuuripolusta vastaava kulttuurituottaja. Henkilökohtainen tiedonanto. 22.4.2017.
- Pitkänen, Laura 2017. Joensuun 9-kortti. Sähköpostihaastattelu. 4.4.2017.
- Puistola, Riikka-Leena & Mäkilampi, Anni & Lehtinen, Eerika 2011. Koeajo – menetelmäopas. Hämeenlinnan Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX. Painoyhtymä.
- Ruokonen, Inkeri & Grönholm, Mari & Salminen, Riikka 2008. Musiikin voimaa yläluokilla! Teoksessa Seija Karppinen & Inkeri Ruokonen & Kari Uusikylä. Nuoret ja taide – ilolla ja innolla, uhmalla ja uholla – Kirjoituksia murrosikäisten taito- ja taidekasvatuksesta. Anjalankoski: Solver Palvelut Oy, 67-83.
- Sintonen, Sara 2008. Mediakasvatus kulttuurista identiteettityötä tukemassa. Teoksessa Seija Karppinen & Inkeri Ruokonen & Kari Uusikylä. Nuoret ja taide – ilolla ja innolla, uhmalla ja uholla – Kirjoituksia murrosikäisten taito- ja taidekasvatuksesta. Anjalankoski: Solver Palvelut Oy, 134-141.
- Suuronen, Juuso 2017. 9-kortin nykyhetki ja tulevaisuus. Teemahaastattelu. 17.2.2017. Hämeenlinna.
- Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto 2016. Lastenkulttuurin Laatukäsikirja. Painotalo Trinket Oy.
- Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi ry., 2016. Nuorista Suomessa. Tietoa nuorista, heidän elinoloistaan sekä nuorisotyöstä 2016. Tutkimuskooste. Grano Oy.
- Uusikylä, Kari 2008. Taide, moraalit ja kauneuden kaipuu. Teoksessa Seija Karppinen & Inkeri Ruokonen & Kari Uusikylä. Nuoret ja taide – ilolla ja innolla, uhmalla ja uholla – Kirjoituksia murrosikäisten taito- ja taidekasvatuksesta. Anjalankoski: Solver Palvelut Oy, 15-22.
- Vantaan Sanomat, 6.8.2014. Nuorten Valttikortista ei tullut hittiä – kortti poistuu käytöstä. <http://www.vantaansanomat.fi/artikkeli/230775-nuorten-valttikortista-ei-tullut-hittia-kortti-poistuu-kaytosta> Viitattu 3.5.2017.
- Vatanen, Julia 2017. Pieksämäen 9-kortti. Sähköpostitiedonanto. 6.4.2017.
- Virolainen, Jutta 2015. Kulttuuripoliittinen näkemys osallistumiseen. Teoksessa Arto Lindholm (toim.) Ei-kävijästä osalliseksi – Osallistuminen, osallistaminen ja osallisuus kulttuurialalla. Helsinki. Humanistinen ammattikorkeakoulu, 54-62.
- Vuorio-Palmumaa, Jaana 2017. Kouvolan 9-kortti. Sähköpostihaastattelu. 3.4.2017.
- Yhdeksäsluokkalaisten määrällinen kysely 2017. 9-kortin nykyhetki ja tulevaisuus. Kysely auki: 20.2.-19.3.2017.
- Yhdeksäsluokkalaisten teemahaastattelut 2017. 9-kortin nykyhetki ja tulevaisuus. Toteutettu ajalla 14.2.-15.3.2017.

LIITTEET

LIITE 1

9-KORTTIEDUT LUKUVUONNA 2016-2017

ARX -bänditapahtumat

9-kortilla ilmainen narikka Koeajo-tapahtumiin

Bio Rex Verkatehdas

9-kortilla elokuviin arkisin ma-to 8€ (2D) ja 10€ (3D).

Paasikiventie 2, Hämeenlinna

www.biorex.fi

GalleriaKONE

9-kortilla -10% alennus taidelainaamon myyntituotteista sekä -5% alennus lainaamon teosten kuukausivuokrasta.

Verkatehtaalla sijaitsevassa GalleriaKONEessa on esillä taajaan vaihtuvia mielenkiintoisia näyttelyitä. Galleria yhteydessä toimii taidelainaamo.

Verkatehdas, Paasikiventie 2, Hämeenlinna

galleriakone@gmail.com

www.arshame.fi

HPK

9-kortilla seisomapaikkalippu 2€ kahteen HPK:n peliin. Liput ostettava ennakoon Kerho-ravintolasta viimeistään pelipäivänä ennen klo 17.00. Kerho-ravintola myy lippuja ma-pe klo 8.30-17.00. Maajoukkueatukojen ja loma-aikojen aukiolot www.hpk.fi. Kortti tulee näyttää myös lipunluennassa otteluun saapuessa.

Pelit:

- 8.12.2016 HPK – Ässät
- 11.1.2017 HPK – Lukko

Ritari-areena

Poltinahontie 11, Hämeenlinna

Hämeenlinnan 4h yhdistys

9-kortilla kurssit ja koulutukset -10%

Vanajantie 10 A, Hämeenlinna. <http://hameenlinna.yhdistykset.4h.fi>

p. 050 509 0750

pirjo.seulamo-kallio@4h.fi

Hämeenlinnan Kansantanssinuoret

9-kortilla yhden kuukauden ilmainen tutustuminen ja -50%:n alennus harjoitusmaksuun

Harjoitukset Ortelan Koulu Hämeenlinnassa. www.hmlkansantanssi.fi.

Ortelantie 1, Hämeenlinna

Marjo Paulorinne-Santala p. 040 568 6781

nuoret@hmlkansantanssi.fi

Hämeenlinnan Karateseura Ry

9-kortilla 20€ alennus kurssi- ja vuosimaksuista, Mahdollisuus tutustua lajiin maksutta kuukauden ajan (kurssimaksu normaalisti 85€).

Harjoitukset Hämeenlinnan Yhteiskoulun (HYK) liikuntasalissa, Viertokatu 1 Hämeenlinna info@karateseura.fi www.karateseura.fi www.facebook.com/karateseura

Puheenjohtaja Jani Mantere p. 040 566 2180

jani.mantere@karateseura.fi

Hämeen linna

9-kortilla ympäri vuoden koululaislippu, joka muuten mahdollinen vain koulun ryhmien kanssa, 2,50€.

Kulttuurihistoriallinen muistomerkki, jonka tiloissa on esillä pysyviä ja vaihtuvia näyttelyitä.

Kustaa III:n katu 6, Hämeenlinna.

Puh. (03) 675 6820

hlinna@nba.fi

www.nba.fi/fi/hameenlinna

Hämeenlinnan kesäteatteri

9-kortilla pääsymaksu 6€.

Esitykset kesäisin Hämeenlinnan Kaupunginpuistossa.

Hämeenlinnan Teatterin lippumyymälä

Keinusaarentie 5, Hämeenlinna

Liput: puh. (03) 612 0414

<http://www.hmlkesateatteri.fi/>

Hämeen Linnan Keskiaikamarkkinat

9-kortilla ilmainen sisäänpääsy tapahtuma-alueelle (=maksuton toritulli)

Elokuun lopulla järjestettävässä tapahtumassa monipuolista, elämyksellistä ohjelmaa keskiaikaperinteitä mukailen. Tapahtuma järjestetään Hämeen linnalla. www.keskiaikamarkkinat.net

Tominnanjohtaja Sanni Hallanvaara, p. 040 865 5915

sanni.hallanvaara@yahoo.com

Hämeenlinnan taidemuseo

9-kortilla -50% Taidemuseon omista korteista, julisteista ja omatuotanto painokirjoista.

Värikkäitä, pehmeitä ja kovia, suoria ja mutkikkaita taideteoksia kahden rakennuksen täydeltä!

Viipurintie 2, Hämeenlinna

Puh. (03) 621 2669 ja (03) 621 3017

www.hameenlinna.fi/taidemuseo

Hämeenlinnan Teatteri

9-kortilla ilmaiseksi saman päivän esitykseen. Ei ensi-illat.

Keinusaarentie 5

13200 Hämeenlinna

Puh. 0600 102030 (0,50€/min + pvm)

www.hmlteatteri.fi

Hämeenlinnan taitoluistelijat

9-kortilla seuran näytöksiin kaksi ysiluokkalaista yhden hinnalla

Poltinahontie 9 A, Hämeenlinna www.hameenlinnanaitoluistelijat.net

Puheenjohtaja Taina Saloranta p. 045 1101 697

taina.saloranta@virpi.net

Hämeenlinnan uimahalli (sekä Lammin)

9-kortilla 2€ hinnalla uimahalliin.

Uimarintie 2, Hämeenlinna

Puh. (03) 621 2429

<http://www.hmlliikuntahallit.fi/uimahallit/hameenlinnan-uimahalli>

Lamminraitti 37, Lammi

Puh. 040 455 7045

Ida Aalberg museo

9-kortilla ilmainen sisäänpääsy.

Avoinna kesäaikaan. Leppäkoskentie 400

12380 Leppäkoski, Janakkala

kulttuurisihteeri Piia Lievetmursu, p. (03) 680 1280

janakkalan.kunta@janakkala.fi

Kantolan KunnanSali

9-kortilla kuukausi- ja 10 x kortti 30€/kortti, kertakäynti 4€

Puusepänkatu 5, Hämeenlinna

Kerttu Tuomainen: 0400-426 204 ja Markku Tuomainen 0400-476 390
kerttu.tuomainen@pp.inet.fi markku.tuomainen@pp.inet.fi

Kiipeilykeskus Hännki

9-kortilla yhden kerran kiipeilylippu 8€ hinnalla.
Luukkaankatu 7, Hämeenlinna
www.hankki.fi

Kuntokeidas & Anastacium

9-kortilla 4 viikon kortti hintaan 39€ ja 10kr. kortti 48€
Kuntokeidas: Raatihuoneenkatu 14, Hämeenlinna
info@kuntokeidas.net
Anastacium: Sibeliuksenkatu 5, Hämeenlinna
anastacium@kuntokeidas.net

Kushin-Kan ry

9-kortilla alennusta jäsen- ja kurssimaksusta 10-20€. Seurassa voi harrastaa Wadoryu karatea, Hokutoryu ju-jutsua, kick-boxingia, brasilian jiu-jitsua ja kenjutsua.
Seurassa voi harrastaa Wadoryu karatea, Hokutoryu ju-jutsua ja kickboxingia.
Harjoitukset Myllymäen väestösuojassa.
<http://www.kushin-kan.fi>

Miniteatteri

9-kortilla 2€ alennus normaalihintaisesta lipusta.
Esitykset:

- ARX-talo, Keinusaarentie 1, Hämeenlinna
- Aulangon Graniittilinja, Aulangontie, Hämeenlinna

Puh. 040 5644 082
www.miniteatteri.fi

Museo Militia

9-kortilla ilmainen sisäänpääsy.
Linnankasarmi, Hämeenlinna.www.museomilitaria.fi
p. (03) 682 4600
toimisto@museomilitaria.fi

Fitstation

9-kortilla 10-kortti kunto- tai tankotanssitunnille - 10% sekä kuntotuntien tutustumiskäynti -50% (eli 3,5€) syyskuun aikana ja tankotanssin startkurssi syyskuun aikana 20€ (norm 26€).
Eteläkatu 1, Hämeenlinna info@fitstation.fi
Tiski p. 040 4552556

Palanderin talo

9-kortilla ilmainen sisäänpääsy.
Hämeenlinnalaisen kaupunkilaiskodin elämää ja tunnelmaa sadan vuoden takaa opastuksen kera.
Linnankatu 16, Hämeenlinna
Puh. (03) 621 2967
[Hämeenlinnan Kaupunginmuseo](http://www.hameenlinnan-kaupunginmuseo.fi)

Panssarimuseo

9-kortilla ilmainen sisäänpääsy.
Parolassa, Parolannummen varuskunnan tuntumassa sijaitseva panssarimuseo on valtakunnallinen sotahistoriallinen erikoismuseo.
Hattulantie 334, Parolannummi
puh. (03) 1814 4524
www.panssarimuseo.fi

Sibeliuksen syntymäkoti

9-kortilla ilmainen sisäänpääsy.
Vuonna 1865 syntyneen säveltäjä Jean Sibeliuksen lapsuudenkoti sijaitsee aivan Hämeenlinnan keskustassa.

Hallituskatu 11, Hämeenlinna
Puh. (03) 621 2755
[Hämeenlinnan Kaupunginmuseo](#)

Sibeliusopiston konsertit

9-kortilla ilmainen sisäänpääsy opiston tiloissa järjestettäviin konsertteihin. Liput ovelta.
Verkatehtaan opistotalo, Hämeenlinna p. (03)644 6711. www.sibeliusopisto.fi
Rehtori Tapio Hurri, p. 050 5952380
tapio.hurri@sibeliusopisto.fi

Tanssi- ja liikuntakeskus

9-kortilla 10€ alennus tanssin kausimaksusta.
Keskuksen tarjonnassa suuri kattaus erilaisia tanssitunteja kuten jazztanssi, steppi, moderni, nykytanssi, baletti, hip hop ja luova tanssi.
Uimarintie 2 (osa tunneista Vanajantie 10), Hämeenlinna
Puh. (03) 6120 441 tai 040 586 4936
toimisto@tanssikeskus.com

Vanajaveden Opisto

9-kortilla pääsee ilmaiseksi seuraaville kursseille: italian, kreikan, portugalin, saksan, espanjan, viron, venäjän ja ranskan kielikurssit sekä näyttämötaiteen ja kirjallisuuden kurssit.
Opistotalo, 3. krs. (katutasosta katsoen 2. krs.) Verkahtehdas, Viipurintie 4 (Verkatehtaanukuja 9)
Rehtori Outi Itäluoma (03) 621 2267, 050 591 7046
www.vanajavedenopisto.fi

Eräs teatteri

9-kortilla ilmainen sisäänpääsy teatterin esityksiin. Lipun varaus ja lunastus esityspäivänä.
Lippujen varaus ennakkoon 050 553 8781 tai sähköpostilla teatteri@erasteatteri.fi. Aulangontie 1, Hämeenlinna.
Juhani Keinänen p. 040 5322345

Iittalan lasimuseo

9-kortilla ilmainen sisäänpääsy
Könnölänmäentie 2 C, 14500 Iittala
p. 0204 39 6230
iittala.museum@iittala.com

LIITE 2

TEEMAHAASTATTELURUNKO YHDEKSÄSLUOKKALAISTEN HAASTATTELUITA VARTEN

1. TEEMA – TAUSTAA

- sukupuoli
- Missä asut?

2. TEEMA – 9-KORTIN KÄYTTÖ

- Kuinka usein olet käyttänyt 9-korttia? Jos et ollenkaan, miksi et?
- Tiedätkö 9-kortin edut ja löytyvätkö ne helposti?
- Pidätkö etuja riittävinä?
- Kohdistuvatko edut oikeisiin paikkoihin? Jos ei, minkälaisia etuja haluaisit kortin tarjoavan?
- Mikä saisi sinut käyttämään 9-korttia enemmän? Ystävä mukaan?

3. TEEMA – MILLAINEN (FYYSINEN) KORTTI

- 9-kortti on ennen nykyistä pdf-muotoaan ollut pahvikortti. Onko nykyinen muoto parempi?
- Onko korttia mielestäsi helppo käyttää?
- Mikä olisi kaikkein paras muoto 9-kortille? Pahvikortti? Sovellus?

4. TEEMA – 9-KORTIN KEHITTÄMINEN

- Mitä erityisesti haluaisit muuttaa / kehittää 9-kortissa?
- Haluaisitko tietoa eduista säännöllisesti esimerkiksi Facebookissa, Instagramin välityksellä tai vaikkapa Snapchatissa?
- Haluaisitko enemmän mahdollisuuksia osallistavaan toimintaan, esimerkiksi mahdollisuuksia osallistua työpajoihin jotka olisivat vain yseille?
- Haluaisitko itse tuottaa sisältöä muille yseille?
- Mikä 9-kortissa on huonointa?
- Entä parasta?
- Kerro vapaasti ajatuksiasi 9-kortista?

LIITE 3 WEBROPOL-KYSELYRUNKO

Taustaa

1. **Missä asut?**
 - Hämeenlinnan kantakaupunki
 - Muu Hämeenlinna
 - Hattula
 - Janakkala
2. **Sukupuoli?**
 - Nainen
 - Mies
 - Muu

9-kortin käyttö

3. **Oletko saanut lukuvuoden 2016-2017 aikana 9-kortin?**
 - Kyllä
 - Ei
4. **Onko 9-korttia mielestäsi helppo käyttää?**
 - Kyllä
 - Ei
5. **Kuinka usein olet käyttänyt 9-korttia ysvuotesi aikana?**
 - 0-2 kertaa
 - 3-4 kertaa
 - 5-6 kertaa
 - yli 7 kertaa
6. **Tiedätkö 9-kortin edut?**
 - Tiedän edut, mutta en ole kiinnostunut niistä
 - Tiedän edut ja olen kiinnostunut niistä
 - En tiedä etuja, eikä kiinnosta
 - En tiedä etuja, mutta olisin kiinnostunut
7. **Valitse mielestäsi oikea vaihtoehto**
Voit valita useamman
 - Tietoa 9-kortin eduista löytyy helposti
 - Tietoa 9-kortin eduista on vaikea löytää
 - 9-kortin edut ovat mielenkiintoisia
 - 9-kortin edut eivät kiinnosta minua
8. **Mitkä tekijät vaikuttavat 9-kortin käyttöön kohdallasi?**
Näistä kaksi tärkeintä sinulle ovat...
 - ...se, millainen välimatka kohteeseen on (kulkuyhteydet)
 - ...se, millainen hinta on edun jälkeen (onko etu riittävä)
 - ...se, että saat ystävän tai perheenjäsenen mukaan
 - ...se, että ystävä pyytää sinua mukaansa

9-kortin tulevaisuus

9. **9-kortti on tällä hetkellä puhelimeen ladattava kuva. Onko 9-kortti sinusta tällä tavoin helppokäyttöinen, vai toimisiko se paremmin jossain muussa muodossa, esim. pahvisena korttina tai sovelluksena?**

Avoin kysymys

10. Haluaisitko 9-kortista ja sen eduista lisää tietoa pitkin ysvuotta? Jos kyllä, niillä tavalla?

Voit valita useamman

- Haluan tietoa Facebookissa
- Haluan tietoa Instagramissa
- Haluan tietoa Snapchatissa
- Haluan tietoa tekstiviestillä
- Haluan tietoa
- En halua 9-kortista lisää tietoa lukuvuoden aikana

11. Miten kehittäisit 9-korttia?

Avoin kysymys

12. Jos haluat osallistua leffalippujen arvontaan, jätäthän yhteystietosi tähän. Yhteystietojasi ei yhdistetä vastauksiisi.